

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2021 рік

№ 06(359)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

**Українська Америка. Відомий в США
громадський діяч Богдан Боднарук
- він творить історію діаспори
СЬОГОДНІ !**

“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озираються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко

Представництва редакції:

«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс. Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», Дніпровський Національний Університет імені О.Гончара

У Києві: Олег Черногуз, тел: (067)2555026
У США: Bahriany Foundation, Inc. 19669 Villa Rosa Loop, Fort Myers, FL 33967, USA
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J. 07069, USA;
У Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
У Бразилії: Wira Selanski, Rua General Glicerio, 400 apt.701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brazil, Telefax (00-55-21) 2556-5517
У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18\I, Lod, Israel
У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 – 100 Bielsk Podlaski, Polska
У США: Raisa Chejlyk. 4000 S. Biscayne Dr. #213 North Port, FL. 34287.

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі

[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка/дизайн журналу „CatArt”

Видавець ФОП Озеров Г.В. м.Харків, вул. Університетська, 3\9 Свідоцтво про державну

реєстрацію № 818604 від 2.03.2000

Папір офсетний. Друк цифровий Щомісячник, наклад: 1500 примірників

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
 Телефон: (050) 340 - 28 - 27
 e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

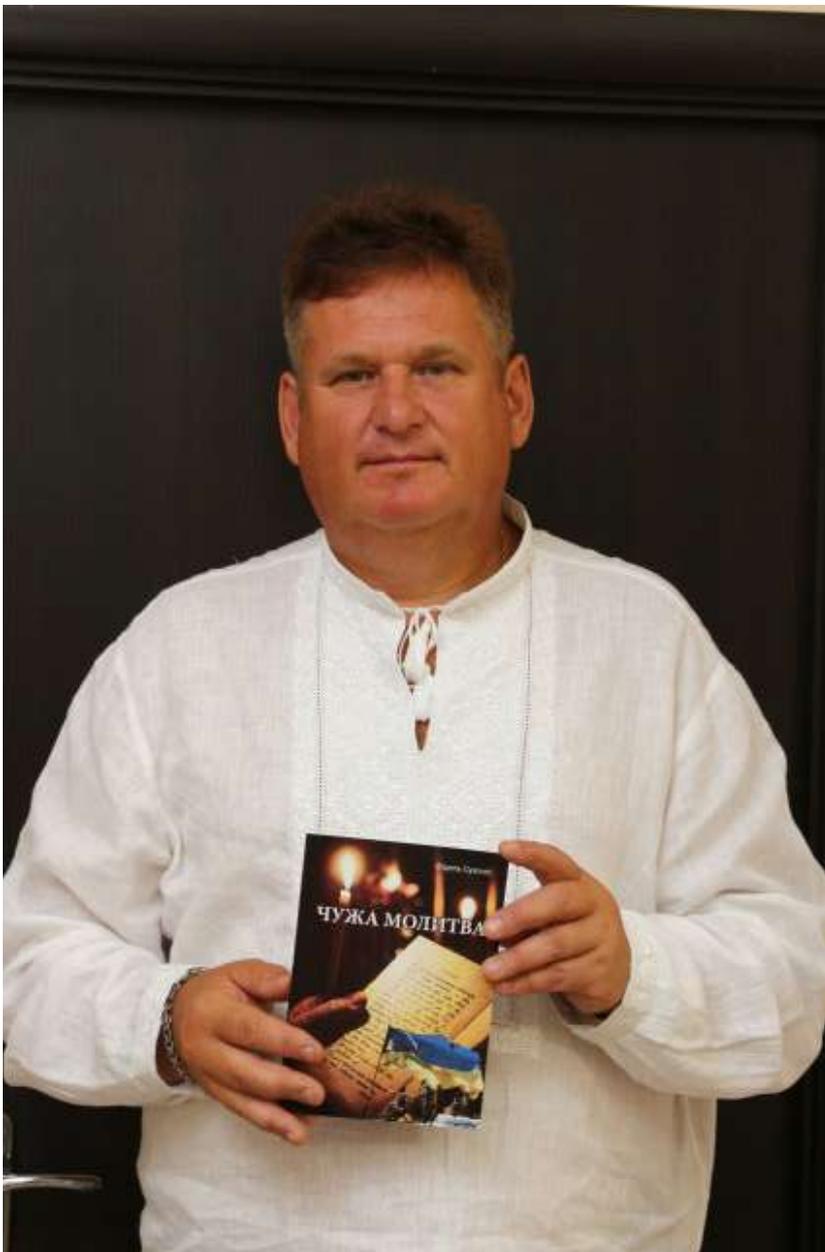

--Листи від читачів--

**Дорогий пане
редактор Фідель!**

Ми, членки Союзу Українок Америки із Детройту, вітаємо Вас з нагоди видання нової збірки оповідань "Чужа Молитва".

Це дійсно є дуже вартісний додаток до Бібліотеки журналу "Бористен"! Віримо що багато читачів в Україні і у Діаспорі краще зрозуміють різні аспекти сучасної війни у Донбасі.

Стор.1 Листи від читачів

Стор.2 - 5 ДО
100-РІЧЧЯ
УКРАЇНСЬКИХ
НАЦІОНАЛЬНИХ
ВИЗВОЛЬНИХ
ЗМАГАНЬ

Стор. 6 - 16

«Дебют в
«Бористені»

Стор.17 - 18

Подорожні
нотатки

Стор. 19 - 21

До 30-ця НСПУ

Стор. 22-23

Зберігаємо
чистоту рідної
мови

Стор.24 - 35

Про Велику
енциклопедію
полтавської
діаспори

(Продовження)

Стор. 36 Рецепти
української кухні

Долучайтесь до нас у
соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої
та актуальної
інформації на
нашому сайті
borysten.com.ua

«Спеціально для «Бористену»

ДО 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ

ПООРІЛЛЯ У ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ

Продовження, початок у №№ 4, 42 2020, № 4 2021

ОТАМАН АФАНАСІЙ ЛЕВЕНЕЦЬ

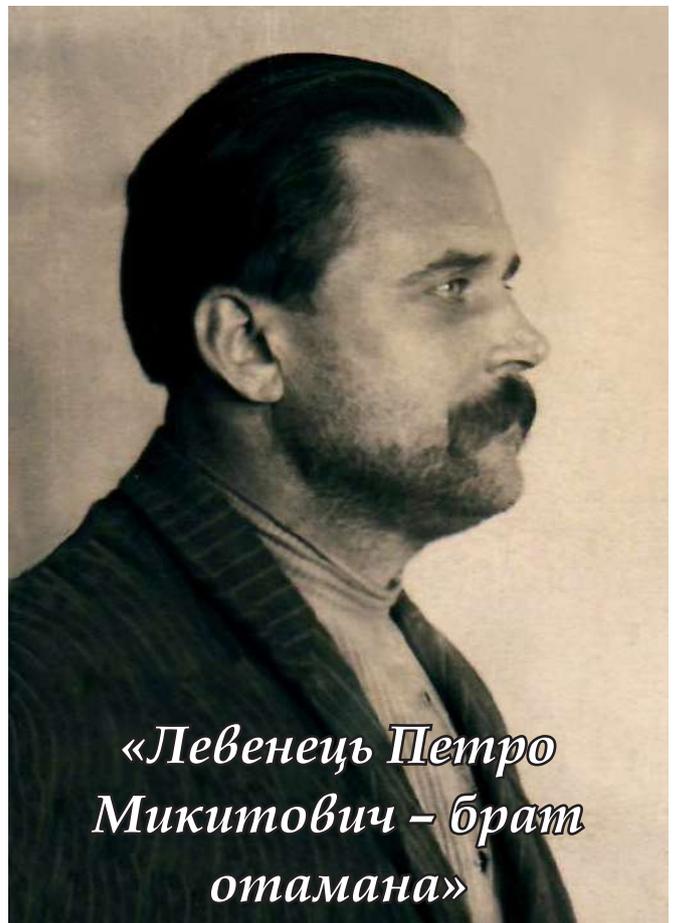
*«Я - УКРАЇНЕЦЬ.
Син того народу,
Який пройшов
усякі небуття»*

Микола Касьян

Саме десятки років небуття зазнав отаман Афанасій Левенець. Влада все робила, щоб стерти з пам'яті українців її жертвовного героя.

Патріот-українець з нескореного покоління часів Визвольних змагань Левенець Афанасій Микитович народився у 1887 році в селі Бабайківка Новомосковського повіту Катеринославської губернії (тепер Царичанського району Дніпропетровської області) в сільській родині Микити Григоровича та Лукерії Христофорівни. Це був старовинний рід козацької слободи, започаткований одним із перших поселенців цього поселення – козаком-наймитом Уласом Левенченком. Афанасій був первістком з восьми дітей: Тимофій, Петро, Макар, Семен, Касян, Юхим, Ганна. Першим був завжди – по вроді, фізичній силі і авторитету. Закінчив церковно-приходську школу. У 1906 році взяв участь у заворушеннях – гуртом «полякали» поміщицю Лукашевич із сусіднього села Березівка. Прийшлося переховуватись від донських козаків, які стояли в маєтку поміщиці, - подався на Павлівський рудник біля Лозової. Два роки працював бурильником. У 1908-1913 роках служив в елітному Петербурзькому Кавалергардському полку і мав відношення до охорони царя Миколи Другого. В елітний полк взяли за гарну зовнішність і зріст – не

менше 2-х аршинів і 8-ми вершків (187 см). Звільнився з армії унтер-офіцером. Оселився в Катеринославі: служив (1913-1917 рр.) у жандармському поліційному управлінні Катеринославської залізничі стражником з охорони потягів. Прилаштував на службу на залізничі братів Тимофія і Петра. Після лютневої революції 1917 року був мобілізований до війська. Служив у 8-му Астраханському Драгунському кавалерійському полку. Полк знаходився на Румунському фронті у складі 8-ї кавалерійської дивізії Дунайського загону 6-ї Армії. Наприкінці 1917 року полк був перейменований в Астраханський кірасирський український полк.

*«Левенець Петро
Микитович – брат
отамана»*

До січня 1918 року вся 8-а дивізія була українізована. Потім полк розформували. Вже прапорщик Афанасій Левенець разом з командиром полку М.М. Ставраки брав участь у формуванні 9-го Тираспільського кінного полку, який увійшов до складу війська Української Держави гетьмана Скоропадського. Цей полк діяв у складі 3-ї Подільської кінної дивізії. Після поразки Скоропадського (грудень 1918 року) полковник Ставраки подався до Добровольчої армії, а Афанасій повернувся в рідне село – служив прикажчиком в Бабайківській кооперації «Споживач». А потім сталася навала «совітів» і Афанасій, як колись пращури за часів козаччини, зробив свій вибір: «Нуте, браття. Або добути, або дома не бути». Вибір був свідомий на користь «незалежності України». Разом з побратимом Омеляном Пасічним стали сотниками у повстанському загоні отамана Петра Самарського-«Красілі». Після загибелі отамана Самарського, а потім арешту отамана Омеляна Пасічного (замінив Самарського) був обраний отаманом загону в жовтні 1920 року. Разом з Афанасієм були бійцями в загоні його рідні брати Касян і Семен, а неповнолітній брат Юхим працював зв'язковим. Касян загинув у вересні 1920 року. Отаман взаємодіяв з відомими загонами Левченка, Брови, Матвієнка, Садового,.. Влітку 1921 року повстанці Бабайківського загону Афанасія Левенця (близько 40 вояків) брали участь в жорстокому бою біля «Сосни» (3 версти від Бабайківки). Вони прийшли на підмогу бійцям отамана Левченка. Саме тут місцева міліція і два ескадрони будьонівців оточили цих повстанців. Бій тривав цілий день. Вночі повстанці вирвалися з оточення і розсіялися. Левченко був поранений. Після цього бою загін Самарського-Пасічного-Левенця перестав існувати. Отаман Левенець і його ад'ютант Никандр Дудка розпустили залишки загону, а самі перейшли на нелегальне становище. Це були дуже важкі місяці жертвовного супротиву навалі регулярного червоного війська. Не всі отамани витримали спокусу амністії після березня 1921 року і, особливо, після арешту і розстрілу членів ЦУПКОМу, координатора повстанського опору на Катеринославщині. Більшість

*«Отаман Афанасій
Левенець»*

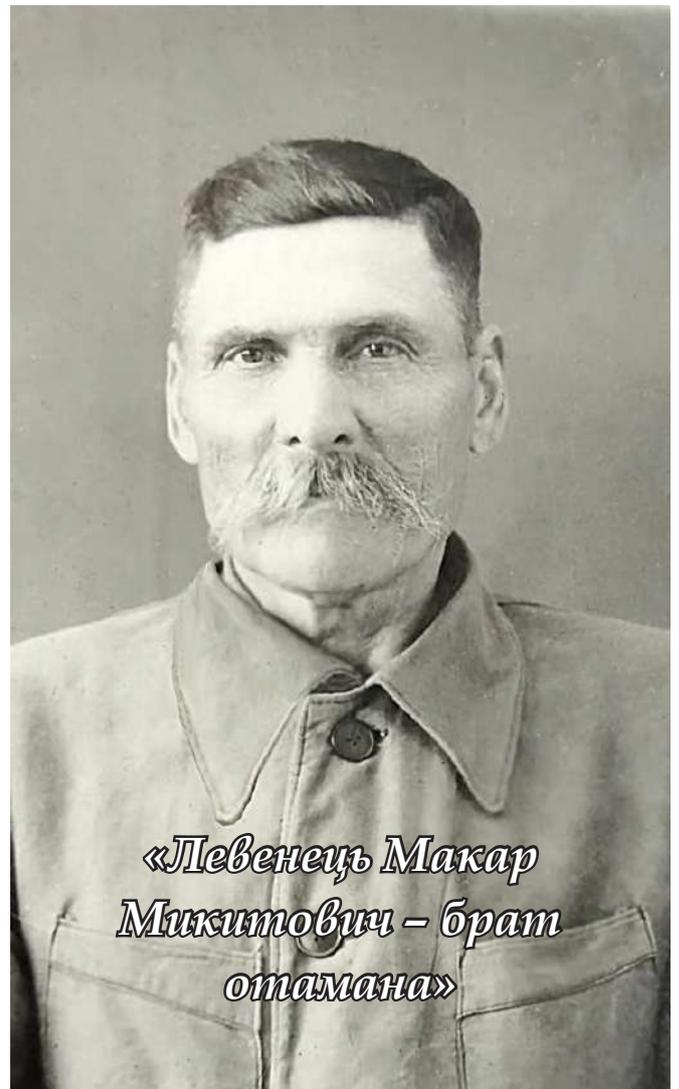
бійців загону Левенця амністувалася. Деякі продовжували воювати в загонах Левченка, Петраша, Голика, Начиненого, Іванова. Деякі («залишенці») невеликими гуртами тримались до 1923 року (Давид Киприч, Микола Пасічний, Кирило Городецький, Афанасій Шинкаренко, Кирило Лубенець). Отаман Левенець зі своїм значковим Дудкою переховувалися в Катеринославі. Навесні 1922 року в Катеринославі знаходився і отаман Левченко. В квітні цього ж року, дізнавшись про затримання Левченка, Афанасій подався на приватний рудник Файбисовича біля Лозової, де він працював ще парубком. Никандр Дудка повернувся в село. Він зумів через дружину Афанасія Марфу Геращенко передати своєму отаманові облікову воїнську книжку - і Афанасій легалізувався: переїхав у 1924 році працювати на Криворізькій капітальній шахті № 9 «Орловка» («БИС») Давидівського рудоуправління Сталінського округу.

Під час слідства дружина отамана свідчила: «Скрывался муж с 1921 года. Я опять жила с ним с 1924 года». 3 січня 1925 року отаман вже на Донбасі – в Макіївці, який став регіоном засланих, переселених і втікачів. Тут в той час ворогів совітської влади не розшукували, бо була нестача робітничої сили. Афанасій робив кріпильником шахти № 29 Макіївського рудника. Дружина знаходилась поруч.

Одного разу, у 1926 році, Афанасій таємно навідався до Бабайківки відвідати смертельно хворого батька. Але туга за рідним селом і ріднею призвели до необачного кроку. Трапилось це у 1929 році, у «рік великого перелому». Афанасій разом із дружиною приїхав до Бабайківки. Він мріяв восени повернутися назавжди в село. Вже під наглядом його братів будувалась для нього оселя. Свій приїзд отаман не афішував, але один з його бувших соратників доніс ГПУ про відвідини села колишнім отаманом і невдовзі, після повернення Афанасія в Макіївку, його заарештували. Сталось це 16 червня 1929 року в гуртожитку шахти № 29. З різницею в декілька днів заарештували і його односельців: бывшего отаманового ад'ютанта Дудку Никандра Дем'яновича, брата-повстанця Семена Левенця, колишніх повстанців Давида Киприча, Миколу Пасічного, Григорія Котенка.

Влада вже пильно стежила за потенційними ворогами початої колективізації, і «великий перелом» остаточно зламав долю отамана Левенця. В гурті заарештованих побратимів отамана опинився і Чернявський Сергій Лаврентійович, якого влада вже давно переслідувала. Він нещодавно звільнився з таборів і не мав прямого відношення до минулого отамана, але ГПУ вирішило «долучити» його до справи і знищити «для профілактики». Заарештованих етапували до Дніпропетровського ДОПРу. Слідство тривало рік. Заарештовані вели себе достойно: нікого не видавали, ніхто не зневірився, бо «непохитний дух може зломитися, але не зігнутися». По справі Афанасій проходив як «отаман политбанды и руководитель подпольной контрреволюционной

организации петлюровского толка». Сам отаман на першому допиті заявив: «Ціллю моєї участі у повстанському русі було добитися самостійності України». Влада таку ціль вважала для себе смертельно небезпечною і покарала «самостійників» безжально. 23 червня 1930 року «трійка НКВС» засудила за ст.ст. 58-2, 58-10 КК УРСР до розстрілу: Афанасія Левенця, Никандра Дудку, Сергія Чернявського. Інших повстанців (Давида Киприча, Семена Левенця, Миколу Пасічного, Григорія Котенка) - до 10 років концтаборів. В ті часи розстріляних «ворогів народу» закопували на 9-му кілометрі Запорізького шосе. Тепер тут Меморіал жертвам політичних репресій. Дружина отамана Геращенко Марфа Михайлівна (1887 -1970) після загибелі чоловіка-красеня жила у самотності – дітей не було. Була віруючою і наближеною до предстоятелів Троїцького Кафедрального Собору міста Дніпропетровська.

*«Левенець Макар
Микитович – брат
отамана»*

*«Левенець Семен
Микитович – брат
отамана»*

отамана Петра Самарського-«Красілі»
(побратима Афанасія Левенця).

*Хай знищать обличчя моє,
На камінь випустять кров.
В брудний стік не потече*

*До живих мій
прощальний зов.*

*Напроти кулями
зрита стіна.*

*Тут смерть приймаю!
Волає вона!*

Обернувся...

*Скільки від «трійки» отримав?
Дрібницю - дев'ять грамів.
Сповна.*

Коли я бачу фото українця-красеня
Левенця Афанасія Микитовича -
незламного отамана Визвольних змагань,
мені вчувається: «на пожежах печалі я
пам'ять свою обпалю». Слава жертвним
УКРАЇНЦЯМ! Героям слава!

(Далі буде)

Похована на Запорізькому кладовищі
Дніпра, недалеко від Меморіалу жертвам
політичних репресій.

На Засумському кладовищі міста
Суми похований рідний брат отамана
Левенець Петро Микитович (1888-1959).
У 1937 році його засудили до 8-ми років
таборів за рідство з братом-отаманом.
Поруч з його могилою встановлений
кенотаф – символічний надгробок
в пам'ять про повстанців, братів
Левенців. Біля козацького хреста надпис:
«Світла пам'ять безмогилям братам
Левенцям – жертвам тоталітарного
режиму: Афанасію Микитовичу, Семену
Микитовичу, Касяну Микитовичу». Саме біля кенотафу доречно згадати
щемні, проникливі поетичні рядки
Івана Полоника, внучатого племінника

«Дебют в «Бористені»

Ірина Вишневська-Черкас (м. Осло)

Про себе: дипломат, кандидат політичних наук, прозаїк. Твори друкувалися під власним прізвищем та псевдонімом Іраклій Вишневський в літературно-художніх журналах «Дніпро», «Вітчизна», «Нева», «Всесвіт», «Березіль», «Дзвін» та інших виданнях. Представляла свою творчість на великій сцені Міжнародного книжкового салону в Монреалі (2019 р.). У 2020 році відбулися літературні читання творів на 5 іноземних мовах у бібліотеці Дейкман (м. Осло, Норвегія). Позитивні рецензії на літературний доробок можна прочитати в «Українській літературній газеті» (2019. - 30 серпня), глянцевою журналі «Єдинственная» (№1-2, 2020) та літературно-критичному виданні «Малювання словом» (2020).

--- СВІТЛАНЧИНІ ВИТІВКИ ---

Двір Корсунів – розсипи яскравих квіток. Їх так багато, що висипали навіть за паркан. Он червона мальва, суцвіття якої завжди тримаються родинного стебла, густо обсідаючи його, намагається затьмарити своїми насиченими барвами та зростом інші квіти. Але де там! Кручений панич, що з цікавості переметнув колись через огорожу, і той претендує тепер на звання кращого. Сюди перевалив і в'юнкий кабачок, обвішався сонячно-жовтими зірками-нагородами та й зиркає на світ Божий: чи бачать його перехожі? У цій строкатій квітковій братії сховалася стара Шевченчиха та й підслуховує сусідів, що зчинили галас на всю вулицю. Таки ж цікаво, що не кажіть, почути всі нюанси сімейної чвари. Чуєте крик? То Максим з Марією за дочку сваряться. Бо ж їхня Світлана втекла з-під домашнього арешту та й чкурнула до Сашка Копійки на побачення. І тепер у всьому винна мати.

- Це твоє виховання, Маріє! Тепер жди – принесе тобі в пелені дитину, -

розходився чоловік мов та квочка на яйцях.

- Принесе, то будемо глядіти. Нікуди не дінемся.

- Що-о-о?! - заволав Максим, на його шиї цупкими мотузками натягнулися жили. - Я вас обох з хати вижену! Ноги вашої не буде на порозі!

- Максиме, чи ти з цепу зірвався? Чого ти визвіряєшся на мене як дурень на батька?

- Бо твоя бабська голова пуста як макітра! – з цими словами молодик зі злістю почав стукати себе кулаком по лобі.

- Мене ж можуть вигнати з партії! Чи ви цього й хочете? Хочете мене осоромити? Не діждетесь!

Собака Рябко, почувши крик, вирішив і свій голос у лайку додати. Як загавкає, підбіг до індика та за хвіст його як потягне. Індик з переляку злетів на курятник. Кури закудкудакали. А старий цап висмикнув припону й через увесь город помчав до хати. Ой, як тільки він не любить хазяїна! Тому ж бо й мчить прямісінько на Максима, наставляючи на нього свої міцні роги.

*** **

А Світлана в цей час легкою ходою перейшла через хиткий дерев'яний місток, що перекинувся через річку Рудку, й рушила до молоді, яка святкує на вигоні Івана Купала.

- Русалка! Русалка! – закричали хлопці, юрбою помчали дівчині назустріч, схопили її на руки й з веселими викриками кинули в річку.

Мов снаряд розірвався – полетіли в різні боки наполохані зелені скраклі.

А Світлана виходить із в'язкого мулу Рудки й тільки сміється. Вода стікає по довгому каштановому волоссю, в якому позаплутувалася ряска кольору дівочих очей. Сукня прилипла до тіла, окреслюючи всі звабливі місця: великі груди з гостроносими сосками; тонку талію, що соковитою грушою переходить у достиглу округлість стегон.

Тут з'явився й Сашко Копійка, мовчазний худорлявий хлопець з чорною чуприною. Вгледівши Світлану, його вуглини очей спалахнули. Чи може то спалахнуло багаття, через яке скакають парубки з дівчатами.

- А ти думав, що я не прийду? Думав, що пролетів як фанера над Парижем? – жартує дівка до жениха.

Микола Оврамівський швидко зорієнтувався й загравав на гармошці, приспівуючи:

Ти ж казала приходи, приходи,

Не сказала куди, куди.

Я прийшов – тебе нема,

Підманула, підвела.

Дівчата дружно підхопили ту пісню:

Я ж тебе підманула,

Я ж тебе підвела,

Я ж тебе молодого

З ума розуму звела.

- Вам смішно, а я втекла з-під домашнього арешту.

- Ти моя арештантка, - трохи зніяковіло мовив Сашко й пригорнув дівчину до себе.

- А тепер твоїй арештанці попаде від батька як куцому на перелазі. Такий прочухан мене жде!..

Від старої забутої сторожки війнуло п'яним ароматом липи.

Сизий серпанок легким шифоном поплив

уздовж крутих вигинів річки, і Сашко з Світланою поплентали за ним шукати усамітнення.

Розлогі верби, мов доступні молодиці, порозвалювалися над Рудкою. Погойдується їхнє пишне віття у воді, зваблюючи безвусе парубоцтво хвиль, що обслинює тонкі вуста вербового листя.

Сашко боязко доторкнувся до Світланиних губів. Дівчина цього й чекала - п'явкою присмокталася до нього. Її голова враз пішла обертом, ноги стали, мов ватяні.

- Тримай, а то впаду, - кволо прошепотіла.

Сашком оволоділа пристрасть.

- А що там у тебе? – раптом наївно запитала Світлана. – Мов якась зміюка в ширінці.

Парубок зойкнув і долонею прикрив своє інтимне місце.

- Тьху! – Корсуниха здогадалася, що там у хлопця може бути. – Чи ти здурів, Сашко? Якого трясця він ото в тебе шевелиться?

А парубок винувато дивиться з-під лоба та сопе немов ковальський міх.

- Та не дмися! Хочеш, я дам тобі потриматися за мої груди? – й питально підняла брову.

- Ні, - боязко кліпнув очима Сашко Копійка.

- Та давай руки, не бійся. Ти ж тільки їх потримаєш.

Хлопець зніяковіло взяв у долоні дівочі перса:

- А вони буцімто м'які балабушки, що мати моя у печі випікає, - та й прибрав руки з грішного місця.

*** **

Наталка Копійчиха місить тісто на балабушки, аж раптом чує стукіт у вікно.

- Хто? Кого там нечистий приніс? – молодиця йде в сіни.

- Та швидше відчиняй, - чути за дверима знервований голос сусідки Марії Корсун.

- Що трапилося?

- А ти не знаєш? Не чує твоє материнське серце нічого?

- Що? – у Копійчихи похололо в душі, і налякана жінка взялася за серце.

- Щось з моїм синочком трапилось?

- Та з твоїм синочком нічого. А от що він зробив з моєю бідолашною Светою – я не знаю. Вона ж у нас така довірлива. А твій безсовісний лобуряка може вже знечестив нашу Светочку.

- Маріє, не тягни! Розкажуй, що ти знаєш! Света сказала, що дитину жде від мого Сашка?

- Тіпун тобі на язик! Але зараз вона втекладонього, і чим вони там займаються – можна тільки здогадуватися.

- А-а, - Наталка махнула рукою, зрозумівши, що то лише сусідчині припущення й нічого конкретного вона не знає.

- Тобі «а-а-а», - розізлилася Корсуниха, - тобі все одно. Бо в тебе парубок. А в мене дівчина. Це мені вона може в подолі принести.

- Ну так воно ж буде від мого Сашка, то разом і виростимо. Марії аж полегшало, начеб прохолодний вітер пройняв у спекотну днину:

- Те ж і я кажу своєму Максимові, що виростимо. А він мене цілий вечір накручував, а потім до тебе послав.

- А я бачу, що ти прибігла налякана, лиця на тобі немає.

- То все Максим. А я вже й придане наготовила. Подушки з гусячого пуху великі.

- А в мене десь на горищі від Сашка колиска залишилася, якщо миші не з'їли. Буде онукові.

- А чого це онукові? Може лелека онучку принесе. Мо' жінки тут би посварилися, бо воно ж таки важливо, хто перший народиться, та слава Богу їхні балачки перебило зозулине «ку-ку, ку-ку», що донеслося від висячого на стіні годинника.

- Людоньки добрі, - сплеснула в долоні Марія Корсун. - Уже дванадцята година, а нашої дівки іще нема!

- Та може вже й прийшла. Біжи, свахо, додому, а потім мені скажеш,

- Копійчиха знервовано струшує з квітчастого фартуха борошно, що не потрапило до м'яких балабушок, які на дотик схожі зі Світланчиними грудьми.

*** *** ***

А закохана парочка доторкнулася до

потаємного та й повертається до гурту молоді.

У нічних сутінках вигону палахкотить ватра: звиваються язики полум'я, переплітаються, утворюючи нові вогняні потоки, котрі, висолопивши від спеки язики, зі всіх сил намагаються перетанцювати один одного. Їхні легкі енергійні рухи плавно переходять у напівпрозоре мляве марево, що зависає в фіолетовій невагомості сутінків.

Відблиск багаття, цього пурпурово-рожевого живого організму, гойдається на хвилях річки, підморгуючи яскравими спалахами далеким зорям, що рясними сходами проросли в темній синяві неба. Рвонув вітер – набігла сиза заметіль хмар, запорошуючи розсипи сяючих зірок.

Притихла молодь, дівчата боязко пускають свої вінки на річку. «В яку сторону попливе вінок – там і суджений живе», - шепоче одна з дівок. «Це вже стовідсоткова правда», - погоджується Корсуниха. «А може й потонути вінок...», - злякано зиркає сірооке дівча. «Боронь Боже! То ж лиха прикмета».

Нарешті й Світлана кинула у воду вінок, сплетений з барвінку, волошок, ромензілля, чебрецю, деревію, нечуй-вітру, жита, любистку та м'яти. Сашко тут же підхопив його. Так іноді роблять хлопці, якщо хочуть мати дівку за дружину.

Корсуниха тільки усміхнулася, а тоді подала свій гучний голос до гурту:

- Пропоную завтра продовжити наше святкування уже за гарним застіллям. Хто «за»?

Почулося дружнє:

- Я! Я!

- Гуляти так гуляти! – Світлану хлібом не годуй, дай тільки організувати сабантуй. - Завтра у мене збираємося.

- Що-що? – здивуванню присутніх нема меж, адже всі знають, що Корсуниху тримає батько під замком, не пускає на гульки. Тоді яке ж зібрання може бути в неї вдома?

- Не турбуйтеся, буде все на мазі. Я чула, що завтра зранку Сергій Убийвовк їде в Кременчук.

- Ну й що? – обіззався вайлуватий хлопець. - Що з того, що я їду?

- То ти нам повинен допомогти.

- Як?
- Приїдеш у Кременчук і одразу ж даси телеграму на ім'я мого батька, що померла його сестра.

Всі принишкли. Сергій Убийвовк зробився серйозним:

- У тебе померла тітка?

- Ти що, здурів? Ну ти як Зіна з магазину. Невже не докумекав? Мої старі тоді поїдуть на похорони, а ми всі дружною компанією зберемося в мене.

Сміх клекотить вигоном, лється через вінця русла Рудки. Тільки повний місяць надувся.

*** **

Надув щоки Максим, не обзивається до Марії. А та теж тільки сопе носом, черпаком наливаючи у миску суп. Уже ж ранок. Уже й Гімн СРСР прославляв «отечество наше свободное», уже й «Піонерская зоряка» в горни заграла, а Світлани немає. Тривога змією залізла в душу батьків. Такого ще в селі не було, щоб донька з дому втікала.

- Ось тобі, Максиме, і результат твого арешту, - кидає докір Марія. - Тепер дитина взагалі пропала. А якби по-доброму, ладиком до неї, то цього б і не було.

Максим у відповідь ні слова. Хіба можна жінку переспорити?

Суп так і лишився в тарілках. Не до їжі. Подружжя мовчки одяглося й вже зібралось виходити на роботу. Аж тут мов вихор влетіла щаслива Світлана. Весело щебече, розповідає батькам, як вона з Галькою Макієнчихою й Алкою Дзуганькою святкувала до ранку Івана Купала: вони і пісні співали, і скакали через вогнище. Торочить, немов дратвою строчить.

Та батько обірвав доччину історію:

- Цить! Замокни! Не заговорюй мені зубів. Прийду з роботи – тоді поговоримо.

Уже й півень опівдні закукурівав, а Світлана спить мов убита.

Через щілину ставні вбив своє вістря промінь сонця, висвітливши рої порошинок, що спроквола кружляють навколо етажерки. Млосно їм, дрімотно. Та таки доводиться нести варту, бо ж на полицях зібралися всі вожді пролетаріату:

погруддя Маркса, Енгельса, Леніна. Навіть глашатай революції стоїть на підставці – сам Маяковський, незрозуміло чому обіперся об пережиток буржуазії – дореволюційну порцелянову красуню в червоному сарафані та намисті.

Аж тут хряпнули двері, й зі струменем чистого повітря увірвалася в кімнату красуня Марія, щоправда, без червоного намиста і, можливо, не зовсім юна, хоча голос у неї таки моложавий:

- Світлано, вставай! Тітка Ліза померла. Донька миттю зіскочила з ліжка й нещасним голосом перепитала:

- Мамо, тьотя Ліза померла?..

- Ага, прийшла телеграма.

Заридала Світлана, із її очей градом течуть сльози:

- Ой горе ж нам, горе!

- Досить плакати! - скомандувала мати. - Давай братись за роботу! Доки батько домовиться за машину, ми маємо порізати птицю.

- А що, тато буде наймати машину?

- Да. Нам же треба швидко туди. Одягни чорну хустку. Візьми в шифанері й для мене.

Видно було, що Марія зібралася брати на похорони й доньку. Та в цю дівку навіть у ступці не влучиш. Світлана наперед прорахувала всі можливі ходи: в машину ж вона не влізе, якщо поїдуть ще й батькова сестра Антоніна зі своїм чоловіком.

- Мамо, а тьоті Тоні сказали?

- Мабуть, і їй же прийшла телеграма.

- Та хтозна. Я зараз збігаю й взнаю. Вона з дядьком Гришою має ж теж поїхати. Та й машину наймати на дві сім'ї дешевше.

- Точно, дешевше, - зраділа мати. - У тебе не голова, а дом советов. А ми з твоїм батьком і не додули б у цій колотнечі.

Доки розумненька доня бігала до родичів, Марія хутко взялася за роботу: поставила воду кип'ятити, щоб легше було патрати птицю; загнала в повітку індиків, гусака з гускою та й почала їх ловити. Індик учув неладне - побачив у руках хазяйки перелякану індичку - та й кинувся в атаку: червоне воло трясеться, демонструє ж бо всю пташину лють, чорне око грізно блимає, а розчепірені крила різко б'ють

об землю. Аж тут, бісова його душа, як клуне за Марієну литку. Дзьоб міцний, мов залізні обценьки, так і впивається в тіло, залишаючи криваві плями.

Марії Корсун непереливки. З одного боку індик клюється, з другого – міцними крилами відбивається індичка, а з третього - гусак тягне за поділ спідниці.

Слава Богу нагрянула донька. Вона миттю схопила індика за крила й всілася на нього зверху. Ніби розлюченого коня осідлала. Птах пнеться з усіх сил, кігтями розгрібає землю, хоче зірнути з обіймів дівки. Однак чоловічому поріддю не судилося вирватися з рук бідової Світлани; якщо вона надумала щось, то за будь-яку ціну доб'ється свого. Отож індик хоч і пручається, та вже закотив своє віко. Не на жарт перелякався й гусак - забився в куток повітки й тільки гелгоче.

А Света кричить до неньки:

- Мамо, давайте мерщій сокиру!

Бризнула кров у всі боки - полетіла відрубана індича голова. Та відважний птах не скоряється, він без голови підскакує.

«В бою не здаються наш славний Варяг» – стоячи руки в боки, мугикає Світлана під акомпанемент курячого, індичого та гусяного крику.

Цептаство за хвилину теж поляже смертю хоробрих. Їх м'ясо мають же покласти на вівтар шлунків поминальників тітки Лізи, царство їй небесне.

Тим часом повернувся додому Максим та й заходився в садку викопувати самогон, що його колись тут сховали. Думали, що на Світланіне весілля піде ця оковита, а виходить, що на сестрині похорони.

Падають зеленкуваті яблука білого наливу – наливаються недостиглими слізьми чоловічі очі. А плоди все гепають і гепають, стугоняють, будь вони неладні, у поруділих скронях.

Почулося піпкання машини. То під'їхав водій, тож часу на збирання уже катма. Максим швидше почав копати. Але в такому ділі поспішиш – людей насмішиш. Бутель з самогонкою скляний, його можна ж і розбити, якщо десь необережно задіти залізним штиком. І чоловік почав де лопатою, а де долонями відгрібати землю. Нарешті засяяв десятилітровий

бутельок.

До машини підійшли й тітка Тонька з дядьком Гришою. Гладка жіночка, з лиця досить таки вродлива, пройшлася – і вже захекалась. Та й тягар же чималенький притарабанила з собою: трилітрову закручену банку з салом, п'ятилітровий бутель зі соняшниковою олією. Олію на днях забили, тож вона пахуча. Взяла й меду. Пасіка ж вдома є.

Дядько Грицько, Антонінин чоловік, теж не розмахував руками. Гріх на нього жалітись. Хоч і худючий, мов той гороховий стручок, та приніс дві величезні сумки з картоплею. Аж ручки лопаються від тягара.

Настав час завантажуватися в машину. Та це не так легко! Дві сім'ї, Корсуни й Синьоокі, зібрали на поминання Лізи багатенько продуктів. Антоніна одразу ж позапихала до багажника всі свої торби, вона хоч і огрядна молодиця, але швидка до діла. Коли ж Марія кинулася вкладати свій провіант, то вільного місця виявилось не так уже й багато. З горем пополам вона всунула поверх банки з салом торбину з гусьми, а між сумками з картоплею влізли й кури. Ось тільки місця для індика не лишилося. Дуже таки він великий.

Тоня Синьоока розуміє, що через її бебехи родичі не можуть засунути до машини свої продукти, тому вихопила з рук Марії індика й впхнула його своєму чоловікові:

- Держи!

Сидить Гриша в машині й тільки очима блимає з-під обскубаного крила птаха, за індичою тушкою не видно бідолашного чоловіка.

Не поталанило й Максимові, довелося і йому в обіймах з тягарем їхати. Єдина радість – на передньому сидінні. Бо якби сів поряд з Тонею, то чого доброго, прим'яла б огрядна сестричка.

- Накрий самогонку платком, - здираючи з голови чорну хустину, радить Максимові дружина. - А то міліція як перестріне!..

- Давай поміняємось, куме, - Гриша просовує свою руку через розставлені міцні лапи індика й намагається поплескати по спині Максима, щоб той

зрозумів, що то до нього прохання.

- Я тобі поміняюсь! – Антоніна хляснула чоловіка по лисині. - Хочеш наклюкатись по дорозі?

Насилу всілися. Тепер можна й потужити, отож Тоня голосно почала ридати. Враз і заплакана Светочка підбігла:

- А я як? Я переодягалася. До тітоньки ж моєї ріднесенької, до тітоньки ж моєї найдорожчої. Як же я буду без неї?

- Ой, а ми забули про племінничку, - крізь сльози ніжним голоском мовить Синьоочиха, а потім повернулася до чоловіка й різко скомандувала. - Вилазь, Гришо!

- Що ви! Що ви! Не треба! - дівчина трохи налякалася.

- Вилазь, Гришо! Що я тобі кажу! – стоїть на своєму жінка.

З дверей авто почав витикатися індик, а за ним - Синьоокий.

- Давай швидше, ледащо непритворенне! - тітка чихвостить дядька і в хвіст і в гриву.

- Ні-ні! Не треба, тьотю. Хай іде дядя Гриша. Я, якщо по-правді, дуже боюся мертвих. Але я так люблю тьотю Лізу!

А потім Света заголосила, застогнала. У водія аж волосся стало дибом, у душі він пожалів нещасну дівчину.

- Светочко, не треба так побиватися,

- Марії ще більше шкода доньку. - Побережи себе.

- Ой племінничко, - тьотя Тоня також щиро уболіває за Світлану. - Уже ж нічого не вдієш, уже ж не повернеш.

- Ні, тьотю, не повернеш! – і давай ще голосніше ридати. - Не повернеш мою тьотю! Не повернеш!

Водій почав заводити машину. Та трохи повикабелювалася, а потім як миленька зрушила з місця та й поїхала. Кучеряві хмари куряви оповили Светочку, та вона за сльозми й світу білого не бачить.

Як там вона плакала – бозна. Але таки плакала. Бо все личко – мокре. Якби було сухе, то до нього так міцно не припала б ота чорна курява. Воно ж на Полтавщині чорноземи, тому й пилюка чорна.

Стоїть Світлана на дорозі, ну викопана циганка. А повз неї саме котить возик баба Шевченчиха, везе на смітник квашені яблука, бо уже новий врожай досягає, почав падати білий налив. Нащо ж тепер квашені? Стара побачила дівчину, зупинилася та й стала копирсатися в квашні, витягуючи звідти поліпші яблука. А потім простягає їх Світлані:

- Візьми. Вони хороші. Віддаси своїм циганчатам.

- Яким циганчатам? – зчудована наймолодша Корсуниха.

Баба Шевченчиха одразу впізнала голос

сусідської дівчини:

- Це ти, Свето?

- Та я.

- А я тебе не впізнала, багатою будеш.

- Ваші б слова – та до Бога.

- А то твої батьки поїхали? – поцікавилася стара.

- Да.

- Я й роздивлялася, та вже сліпа. А куди вони?

- На похорони.

- А хто ж помер?

- Татова сестра, тьотя Ліза.

- Ото ти, бідна дитино, й почорніла з горя, - пожаліла дівчину сусідка.

А Корсуни їдуть у машині й теж боліють за доньку.

- Бідна дитина. Вона ж так любила Лізу, - бідкається мати.

- Ага, любила, - погоджується батько

- А на похорони і не потрапить.

Витирає хустинкою сльози з-під очей Марія, витирає й Максим. Чи то Свету їм жаль, чи, може, Лізу.

Їхню сумну прелюдію підхопила тітка Тонька, і подібно Везувію полилася тужлива лавина:

- Ой лишенько! Як же ми будемо без тебе, сестричко? А хто ж нас зустріне? А хто ж приголубить? Ой Лізонько, ой рідненька, на кого ж ти нас покинула?

Покинула чи не покинула, мабуть, читач здогадується, а от років зо три тому Ліза залишила сестрин дім, бо ж посварилися. Налили вони тоді одна на одну багатс бруду. Та смерть, видно, примиряє всіх.

Отож, родичі тужать в унісон. Тільки автомобіль не журиться: залізні бляшанка «Москвичка» щохвилини гуцикає, підстрибує, долаючи вибоїни советських доріг, що аж дух перехоплює. Нервово зайорзав Гриша Синьоокий. Чи то жарко йому стало, чи, може, індик руки відтопав, чи либонь остогидла спринтерська дистанція під душороздираюче тужіння жінок, тож він вирішив зігнати свою злість на водієві:

- Чого ми плентаємося як черепаха?

- Попереду міліція. Градизьк уже.

Усі водії на цьому відрізьку шляху й справді стали мов святі, їдуть тихесенько-тихесенько. А ввічливі які! Усіх перехожих пропускають, не нервують від того. Міліція їм мов пошептала, не гірше бабки-шептухи.

- Стійте! – спохватилась Марія. - Ми ж повинні вінки купити. Де тут вони?

- Маріє, ти ніби не знаєш, - невдоволено буркнула Тонька.

- А от і не знаю.

Коли ти щось знала? А ще вчителька, - намагається вколоти невістку Максимова сестра.

- А при чому тут те, що я вчителька?

- Та годі вам! – прикрикнув Максим Корсун. - Вилазьте. Ритуальні послуги.

Жінки мов ногу вломили – слухняно вилізли з машини й подалися за вінками.

Алетутнанихчекалоновеяблукорозбрату, тому знову почалася конфронтація.

Здавалося, ніщо не віщувало біди.

Вибір вінків виявився немаленьким. Підпирають стіни аж чотири! Всі – мов з інкубатора. Втім, жінки враз знайшли між вінками відмінність і почали сперечатися

кому який дістанеться. Та розкажу все по черзі. Тож слухайте.

Спочатку Максимовій дружині було все одно, який вінок лежатиме на могилі чоловікової сестри. Отож Марія схопила в руки той, що був до неї поближче та й хотіла вже платити за нього і за чорну стрічку з прощальними словами, які мав нашвидкуруч написати продавець цього краму. Аж раптом Антоніна як потягне за вінок, що його тримала в руках невістка, і пред'явила на нього свої права:

- Це мій! Я одразу поклала на нього око, - кричить молодиця.

- Чого це він твій? Я перша його взяла!

- Бо побачила, що я на нього дивлюся.

- Та чого б я на тебе дивилася?

- Бо позарилася на мій вінок!

- Який він твій?

- Мій! Відпусти!

- Це ти відпусти! Я перша взяла.

- Та ти все тягнеш. І брата мого захомутала.

- А ти свого Гришу ні?

- Я? Ні! У мене чоловік на своєму місці. Я ним не верховоджу, як ти моїм братом. Віддай вінок!

У чвари втрутився продавець:

- Та вони всі однакові, - і подає Антоніні інший вінок.

- Де вони в бісовій матері однакові? – невдоволено буркнула Синьоочиха, не випускаючи Маріїного вінка.

- Та Бог з тобою, - невістка випустила з рук вінок і взяла інший, промимривши собі під ніс. - Бодай тебе пранці взяли.

Тітка Антоніна переможною ходюю,

задравши вгору свого кирпатого носа, повертається до машини з відвойованим трофеєм; Марія – з сарказмом на лиці й байдужістю в душі.

Та Синьоочиха добра по своїй натурі. Ото буває якийсь гедзь її вкусить, вона й покричить, покомизує, але потім одразу відійде й розмовляє до того, на кому щойно зривала злість. Говорить, мов нічого і не трапилось. Після «розрядки» тітці легшає, вона стає доброю. Тільки та доброта ображеним в той час не потрібна. Марія уже звикла до Тоньчиних різких перепадів настрою й тому не звертає на них увагу. Йй байдуже, що щойно чоловікова сестра забрала вінок, однак треба хоч трохи на родичку погніватись. Або хоча б показати вид ображеної. Тож Корсуниха відвернулася до вікна й мовчить.

- Чого ти, Маріє, сердишся? Не дмися на мене, - примирливо мовить Синьоочиха.

Марія помовкує.

- Хочеш, я поміняю стрічки? – не заспокоюється Антоніна.

- Для чого? Хай буде так.

- Та ні. Давай я перевішу, - і пухкі пальці молодиці починають відв'язувати з вінка чорну стрічку зі словами скорботи від сім'ї Синьооких.

- Тоню, не займайся дурницями. Мені й цей вінок гарний.

- Справді? – зраділа Тоня, розправляючи пелюстки на Корсунівському вінку. – А я тоже оце дивлюся й бачу, що ваш кращий. На вашому квітки і більші, і червоніші.

Максим озирнувся, уважно розглядає вінки, бо ж бабські балачки любого зацікавлять. Та чоловічому оку, далекому від тонкого жіночого смаку, не узріти різниці.

*** **

Ось і Кременчук. Згорнулися сизо-молочні далі. Стрімкі багатоповерхівки в розсипах зелені задрапірували все місто. Десь на Молодіжному закахикали труби Нафтопереробного заводу – покотилася задушлива пелена.

- Кре-мен-чук... Уже Кременчук...

Ця назва, мов вирок, застугоніла в скронях сімейства.

Жінки враз як затужать! Плачуть бідолашні, світу білого не бачать. За сльозами не помітили, як машина доїхала до двору небіжчиці.

- Приїхали, – коротко сказав Максим. Від того слова в Антониненій душі похололо. Усвідомлення непоправимого горя ошпарило лице.

- Ой лишенько! Ой Лізонько! – волає згорьована Синьоочиха.

- Ой Лізонько-Лізонько! – витирає сльози Марія.

Та за високим парканом не видно небіжчиці Лізи, не чує вона, як за нею тужить рідня.

Із машини вийшов Гриша з індиком, натиснув на дзвоник, що встановлений на стовпчику, поряд з розмальованою квітами хвірткою. У такій ситуації комусь же треба мати холодну голову. Пардон, не про індичу голову іде мова.

А жінки все ще ридають. Від того надривистого тужіння нещасні обезсилились. Вони вже й хочуть вилізти з машини, та ноги не несуть. Максим не знає кого підтримувати: чи жінку, чи сестру, чи бутель з самогонкою?

- Допоможи Тоні, щоб не впала,
- Марія озивається до чоловіка, співчуваюче киваючи на Синьоочиху. – Може, їй нашатирного спирту?

- Не треба, - кволо відповідає Антоніна.

Аж раптом заскрипів засув на хвіртці й перед ріднею «воскресає» небіжчиця. Максим від несподіванки роззявив рота й ледь не випустив з рук самогонку; Тоня та Марія почали ховати свої вінки за спину, а Гриша, нарешті, вирішив здихатися від індики й всунув його в Лізині руки.

«Воскресла» розгублено тримає обезголовленого птаха, її очі бігають туди-сюди, мов маятник на годиннику.

- Що? Що трапилося? – у голосі Лізи звучить тривога.

- Заспокойся, заспокойся, - обнімає сестру Тоня, а потім злим поглядом як блимне на брата. - Максиме, в тебе вже зовсім висохло в голові.

«Це Світлана? – мовить собі під ніс Максим, гублячись у здогадках. - Дочка завжди щось як придумає. Ще з дитинства. Та це вже переходить усі дозволені межі».

А Ліза почула таки оте Максимове «це Світлана» й як заплаче, крізь сльози допитуючись:

- Що ж трапилося зі Светочкою? Така молода! Ой горе нам.

- Та все добре з племінничкою. Жива-здорова, - Антоніна осмикнула сестрину спідницю.

Максим розуміє, що треба виправдовувати донечку. Нащо сімейні образи?

- Та Света хотіла теж до тебе приїхати.

- Ага, дуже хотіла наша Светочка до тебе приїхати, - підхопила розмову Марія, бо до того не знала про що й говорити. Не знала, як в очі зовиці дивитися.

- Слава Богу! – атеїстка Ліза аж перехрестилася.

- Та це видно старша сестра померла, Наталка, - Марія мов прозріла.

- Що? Наталка померла? – за голову хапається Ліза, в сум'ятті від родичів і від їхніх незрозумілих натяків. - Не водить мене за ніс, кажіть правду!

- Телеграма прийшла Максиму, що померла сестра, - починає пояснювати Антоніна.

- Ось вона, дивися, - брат дістає зі штанів пом'ятий папірець, шарудить ним.

Усі уважно розглядають телеграму.

- З Кременчука відіслана, - дивується Ліза. - А Наталка живе в Полтаві.

- Та це ж одна область. Наталка одинока. Хтось, може, проїздом був і дав телеграму в Кременчуці.

Жінки в плач! Шкода Наталку. Вона дуже турботлива й добра до всіх була.

Ліза машину не наймала, щоб їхати на похорони. У неї з Мишком, чоловіком її, свої «Жигулі». Тож лишилося тільки дати клич милому до одягання. Він колишній військовий – за хвилину збереться.

На рахунок «три» Михайло став у темно-зелених галіфе перед шеренгою родичів, перехопивши командування:

- На універмаг рівняйсь! За покупками! Марія з Тонею хотіли пояснити, що продуктами забита машина. Та бабські розмови в строю – це порушення військового статуту.

Завантаживши десять кілограмів цукерок

(«Батончики Київські», «Прем'єра» та «Мішка на Севері»), п'ять кілограмів «Зоологічного» печива, шість палок ковбаси «Сервелат», ящик «Столичної» горілки, – родичі взяли курс на Полтаву.

- Ой Наталочко! Ой ріднесенька! – ридає Антоніна.

- У дитинстві за всіх нас турбувалася, жаль її, - щиро шкодує Максим. – Пам'ятаєш, сестро, як вона вдосвіта встане, й поки ми проснемся – напече нам пиріжків.

- Да, - скиглить Тоня, - була нам за матір. Усіх нас вивчила. Тільки сама не вчилася. Бо працювати треба було для нас.

- А воно в гарячому цеху нелегко їй було.

- Нелегко. А ми її ніколи й не пожаліли, не перемінили.

- Ніби так і треба. Все брали та нічого взамін не віддавали.

- Та вона ж сама, дітей у неї не було. Про кого їй іще було думати? – Марія всовує й свою репліку в розмову.

- А вона, бідолашна, не вийшла заміж через нас. Бо ми були на її плечах, - ридає Тоня. Сльози рікою течуть. Очі – мутні, мов мутні води Ворскли, на двох берегах якої розкинулася Полтава.

Ось і дев'ятиповерхівка, в якій жила сестра Наталка.

До місця загальної скорботи першою під'їхала машина з сільською делегацією. А вона, делегація ця, зрозуміло ж, гамірлива. Всі з тріском повискакували з авто, мов ті боби, котрим стало занадто тісно в стручку. Хтось тихенько скиглить, хтось плаче й командує водночас, а хтось і відгавкується.

- Чого гризетеся? – з докором мовить Ліза, котра щойно теж під'їхала на машині. - Краще вінки свої накрійте!

- А їжу давайте брати з собою, бо м'ясо, чого доброго, може і зіпсуватися. Жара така, - турбується Марія. - Ми ж приїхали з гостинцями, якщо що... Якщо жива Наталка.

Тоня і собі покомандувати хоче, тож прикрикнула на брата:

- Ти дурний як сало без хліба. Якого трястя

несеш бутель? Це вже не гостинець.

- А я й не збирався. Мене взагалі звільнить тут від цього. Я – партійний, - чоловік поклав на сидіння машини бутель з горілкою та й направився до під'їзду, широко розмахуючи руками.

Усі низкою почалапали за Максимом. Дійшли до ліфта, а він на ремонті. Як завжди тоді бувало. То диво, коли щось працювало. Принаймні так старші люди розповідають. Отож, ліфт не працює. І що родичам робити? Не залишатися ж внизу.

З горем навпіл чорно-сіра траурна процесія дійшла до п'ятого поверху. Піт градом стікає, ноги уже не тримають. Добре, що є хоч об що обпертися – синім пофарбовані панелі стін стають надійним знаряддям для релаксації змороженого жіноцтва.

- Хто дав команду «вільно»?! – Лізин чоловік зіницями викресав іскри. - Кроком руш!

- Ой, важко ж даються ці клятві ступеньки, - бідкається Марія.

- Не кажи, - захекавшись, ледь видавила з себе слово пишнотіла Тоня. Задишка зовсім здолала жінку; таке відчуття, що бідолашна Синьоочиха ось-ось впаде.

- Мо' тут пом'янемо Наталку? Їжа є, - простогнав Гриша, навантажений м'ясом, мов той віслук.

- Бовть, як дурень у воду! Неси швидше нагору! - де й взявся голос у Тоні, а потім, буцімто той м'яч, почав спускати й став безсилий, - Фу-у-у, як же важко... Не витримаю. Сяду...

Жінка повалилася на сходинку, але та виявилася не за розміром Антонинених сідниць. Вузька занадто. І тому бідолашна Синьоочиха ледь не проїхалася своїм заднім місцем східцями. А східці – це вам не пральна дошка. Тут круті віражі!

Добре, що ззаду йшов Лізин чоловік, він людина військова, діє миттєво.

- Відставить! – голосно скомандував. З переляку де й взяли сили у Тоні - мов реактивний літак злетіла вгору її постать. І в рядах підкорювачів висот - згуртованість. З внутрішньою дезорганізацією рідні покінчено!

Сходинка за сходинкою – громада поволі долає відстань. Та десь на сьомому чи восьмому поверсі сили знову почали покидати зморені тіла, і загальний стогін покотився східцями вниз.

- Хоч стій та й плач, - ледь не крізь сльози промовляє худорлява Ліза, - Спека неймовірна. Нема чим дихати. А тут ще з цими торбами піднімайся на дев'ятий поверх.

- Мене зараз Кіндратій схопить, - ние Марія.

- І я тут врїжу дуба, - з відчаєм пробасила Тоня, витираючи широким подолом спідниці піт під піхвами.

- Да-а, не порядки, не порядки у нас, - повторює Максим.

- Не порядки у нас?! - грізно прищурих очі відставник Михайло.

- Та це не інакше, як прояви наших ворогів. Ця диверсія – їхніх рук справа. Треба доповісти на засіданні партії про диверсантів.

Жіноцтво наше не дуже часто прикрашало ряди партії, тож йому не зрозуміти істинної причини поломки ліфта.

- Які диверсанти? – засперечалася Ліза зі своїм чоловіком. - Якби в наших мужиків руки росли не з гузна, то все робило б.

- Що ти мелеш? – не на жарт розгнівався Михайло.

- Що думаю, те й кажу. Та мені зараз не до сперечань і не до твоєї партії. Я ще не знаю, що з сестрою.

- Ой лишенько! Ой лишенько! – затужила Тоня.

- Чому ж вона нас покинула? – плач підхопила Ліза.

У компанії настроїв одного швидко передається іншим. Тим більше ридання. Воно мов вірус охопило рідню, обезсилюючи її членів знову й знову.

Фізичне виснаження якимсь непомітно розчинилося в щемливому усвідомленні ймовірної втрати Наталки. Один біль змінився на інший, сильніший здолав слабшого. Бо що є втома в порівнянні з роз'ятреною душею?

Ось і останній дев'ятий поверх. Максим боязко дзвонить у двері. У душі – холоне. Серце стугонить, мов відбійний молоток... Та у відповідь - гробова тиша.

Тоня мерщій до сусідських дверей – тисне на кнопку дзвоника.

- Кого вам? – почувся старечий голос.

- Ми до Наталки. До Наталки Корсун. Рідня її. Ви не скажете: що з нею?

Сусідські двері відхилилися, й на порозі з'явилася згорблена бабуса:

- А що з нею? Сьогодні зранку я попросила купити мені фаршу в неї на заводі.

- Слава Богу! – в унісон пролунало вихваляння Всевишнього, і зморені родичі покотилися прямісінько на цементову підлогу. Тільки Лізин чоловік буцімто той прапор майорить. Як-не-як військовий!

Рідня внюхала Наталку здалеку. Спочатку вловила солодкі пахощі «Шахразади» – такі справжні колись були парфуми, кажуть люди, за верству п'янким дурманом віяло – а потім розгледіли й її, грудасту, аж до пупа замувану двома неприступними горами-велетнями. І як тільки худорлява Наталка могла носити на собі оті важкі жіночі обладунки? Та видно рід такий. Персистий.

Здивуванню сестри не було кінця й краю. Ще б пак! Уся сім'я зібралася в неї. Уся разом. Раніше ж приїздили кожен сам по собі, коли було треба: чи то в обласну лікарню, чи на семінар, чи на курси. А тут просто так зібралися. Такі ніжні, турботливі. Як ніколи. Наталка аж просльозилася від щастя. А продуктів стільки навезли, що їх вистачить, мабуть, на півроку.

Гречаний мед із жовто-золотавих сотів розтікається по вустах сімейства, лишаючи гіркуватий присмак.

Прогіркле прощання. Клубок підступив до горла, навіть важко промовити слово. Що тут скажеш? Шкода розставатися з найріднішими. Та у гостях добре, але вдома краще. Отож родичі, погостювавши в Наталки днину, роз'їхалися. Прощально підморгнула Ворскла перламутровими потьокками мазуту, змахнув синьою стрічкою й Дніпро-Славута. Почалися поля. У високості – жайворон співає, а при землі – струменіє серпанок.

Мерехтять арабески зі смарагдових городів, білих хатин, строкатих парканів. Одноманітність заколисусе. Жіноцтво куняє.

І тільки Максима дрімота не бере. Сидить він на передньому сидінні, ногу наногузаклавтайвиробляє у повітрі круті віражі лівим черевиком, відбиває якийсь ритм. Чолов'яга увесь найжачений: голова, плечі, схрещені на грудях руки подалися вперед.

Вибоїна! Люд на задньому сидінні підскочив мов сало на сковорідці, а Максим стукнувся лобом об скло машини, певне, випробовуючи міцність вітчизняного автопрому.

- Як там Светочка? – у голосі Марії хвилювання. Але Тоні не зрозуміти своячку:

- Чого ти переживаєш? Слава Богу всі живі-здорові. А вона у вас така, що не пропаде, любого за пояс заткне.

- Та так, - погоджується Марія.

- А ми хоч зібралися всі разом. За стільки років хоть раз, - радіє Синьоочиха.

- Да, не було б щастя, та нещастя допомогло, - киває головою Марія.

Озирнувся Максим, стрельнув на дружину грізними очима з-під кушуватих брів:

- Маріє, а ти нічого не здогадуєшся?!

- Давай вдома поговоримо, - обірвала розмову жінка.

- Вдома?! – Максим, мов оскаженів.

- Брате, що з тобою? Чого ти чіпляєшся до

Марії? – тітка Тонька намагається остудити сварку.

- Вона зна! - Максим зі злістю примружив очі й киває на дружину. - Вона все зна!

Тут машина під'їхала до будинку Синьооких та й пригальмувала. Але тітка ж не може залишити так просто транспорт, не всунувши в чужу розмову й свої п'ять пальців:

- Ну Максиме, в тебе й характер! Страшний!

- Дивись на свій, - пробубнів брат.

- А чим тобі не подобається мій характер?

- і молодиця масивним плечем як штовхне Гришу.

- Чого мовчиш, бовдуре? Я повинна сама йти на амбразуру? За свою жінку не заступишся?!

Гриша якимось померзлякуватом у зіщулювся, хрипло закашлявся, а тоді боязко мовить:

- Може, в кума голова болить. Може, треба похмелитися.

- Ах ти, пропойця нещасний! – Синьоочиха цупко схопила чоловіка за вухо і почала витягувати з машини.

За пару хвилин Максим з Марією під'їхали до власного двору. Точніше, хотіли під'їхати. Але з'явилася невеличка проблема. На приступі до двору вся земля виявилася заставлена транспортом. Мотоцикли, мопеди й просто велосипеди стоять, лежать де прийдеться. Яблуку нема де впасти від цього скупчення. І ні душі.

Тільки сама-самісінька курка кублється в пилюці, здіймаючи куряву.

Максим стиснув від гніву кулаки й мов винищувач помчав у двір.

У Марії не серце, а мінне поле, що болюче стискається в очікуванні страшного вибуху.

Жінка дріботить ногами, забігає наперед чоловіка, прислужливо зазираючи йому в вічі, мов нещасна собачка, і прохає:

- Не треба, Максиме, не треба кричати на неї.

Та чоловік несподівано зупинився. Мов укопаний став. Марія озирнулася. Від побаченого защеміло серце. У дворі молодь не на жарт поминає тітку Лізу. Портрет «небіжчиці» з перев'язаною чорною стрічкою стоїть на центральному місці столу. Заплакана Світланка витирає сльози. А дівчата – та всі як одна у чорнесеньких хустинках, хлопці – теж у темному одязі. Поминальників зібралося чимало. Довгий зигзаг столів закінчується десь аж за старою грушою.

- Дружні, - тільки й промовив Максим.

- Дружні, - погодилась Марія.

Після того випадку Світлана більше не була під домашнім арештом. Стали їй довіряти. А звідки з'явилася ота телеграма – батьки так до сих пір і не знають.

**Ірина
Вишневіська-
Черкас (м. Осло)**

Америка вражає!

Маю цікаву подорож по США, а дякуючи Фіделю Сухоносу і приємні знайомства з правильними американськими українцями.

Звичайно багато спілкуюсь, дізнаюсь нового, з історії зокрема, і звичайно, обговорюємо політико-економічну ситуацію в Україні. Доречі, з приводу Дня Конституції України, розповів досить глибоко обізнаним українськими справами діаспорянам невідомий їм досі нюанс - як на мене, головну причину поразки Помаранчевої ще Революції і особисту помилку свого життя президента Ющенка - розмін конституційних повноважень президента через внесення поправок в Конституцію в обмін на закончик про "третій" тур виборів!!! Саме тоді і саме так сформований за два терміна Кучми олігархат разом з донецькими бандюками та

кремлівськими агентами впливу обдурили українство, заламавши на слабо першого проукраїнського президента, за яким стояв рішучий мільйонний Майдан! Я особисто саме з тих часів і через те розчарування перестав сакралізувати конституційне свято.

Я назавжди буду пам'ятати той загальнонаціональний розпач, який почала переживати вся прогресивна Україна і я особисто в результаті наслідків нехтування нашою Конституцією. Саме той прецедент негідництва, безхребетності і безпринциповості національної еліти я вважаю ставпоштовхом і приводом для знахабнілого олігархату і надалі безкарно обмежувати українців в своїх конституційних правах. Такі мої думки за океану, а думається тут вільно)

Український Чикаго. Доречі, українська діаспора у Чикаго набагато чисельніша та потужніша ніж українська діаспора у Дніпрі

Олег Василенко, бізнесмен, почесний консул Бразилії у Дніпрі

*** Нотатки редактора ***

Унікальна зустріч! Станіславу Михайловичу Третяку 96 років! Він досі викладає у дніпровському коледжі електрифікації. Усі лекції читає виключно з голови.

На мою сумну ремарку мені вже шістдесят відрізав:

- Це ж молоді роки!

Живе Михайлович у селі Братське за яких 14 кілометрів від обласної столиці. На роботу добирається маршруткою. Полюбляє пригощати знайомих вином власного виробництва. Ніколи не толерував оковиту і куріння.

Єдине що його турбує нині у житті - це сьогоднішня днина України, бо загалом на долю не нарікає...

Спорт має бути поза політикою. Але московити будь-що прагнуть використати для утвердження власних "скрепів". Бельгія за площею втричі менше Ленінградської області, з міста на Неві походить карлик-кровожер й на додачу вчора був день Росії. А тому "вата" чекала від матчу в Санкт - Петербурзі з бельгійською футбольною збірною на європейській першості спортивного Сталінграду. Але навіть футбол це не сморід з п'ящекі Скабєєвої. Брехня і наклепи не допоможуть. Бельгійці, можна сказати, елегантно і без напруги зганьбили мокселців у власних стінах. Три нуль на користь цивілізації! Дякуємо бельгійцям за позитивні емоції...

Фідель Сухоніс, шеф-редактор журналу "Бористен"

Війна триває

Війна триває. Протягом червня російські окупанти вчинили 196 обстрілів по позиціях ЗС України на Донеччині та Луганщині. Ще 16 разів у штабі Об'єднаних сил фіксували інші порушення "режиму припинення вогню" - прольоти ворожих безпілотників. Два українські воїни загинули, дев'ять - отримали бойові поранення.

Число полеглих і поранених - найменше з початку 2021 року. Та горе від смертей - величезне, незважаючи на їхню кількість. Для родин, друзів, побратимів. Для всіх, хто знав цих двох воїнів, чоловіків. Для тих, хто шанує їхній чин і подвиг. Володимир Белов, 36 років, із Київщини. Загинув на Приазов'ї в Донецькій області. Андрій Гонар, 51 рік, із Кривого Рогу. Поліг біля селища Піски під Донецьком.

Вони загинули за всю Україну і кожного з нас. Згадаймо, якими вони були.

Володимир Белов "Миротворець"

Сержант Володимир Белов народився 28 липня 1984 року в Казахстані. У 1993-му з батьками переїхав в Україну, в село Забір'я Фастівського району на Київщині, де надалі й мешкав. Вступив в авіаційний університет, потім працював у житлово-комунальному господарстві. Захоплювався електронною

музикою.

А з 2015 року місцем його постійної "прописки" Володимира стали фронти російсько-української війни. Пройшов безліч найгарячіших точок цього конфлікту: Михайлівку, Піски, Зайцеве, Гранітне, Чермалик, Водяне.

Військовослужбовець 128-ї окремої гірсько-штурмової Закарпатської бригади Володимир Белов підходив до виконання бойових завдань професійно. Не дарма його призначили старшим взводного опорного пункту.

Белов не був офіцером, але постійно розвивався по сержантській вертикалі: закінчив курси підготовки, лідерства, успішно складав тести і мав амбітні плани щодо військової кар'єри.

Пройшов бойовий вишкіл у рамках британської тренувальної місії "Орбітал".

"Він завжди продумував усе до дрібніших деталей: розміщення

вогневих точок, спостережних постів, усе, що стосується логістики і ворожих сутичок.. Важко знайти більш відповідального та тямущого воїна», – розповів побратим Белова Юрій Москаленко.

За його словами, Володя був “людиною війни” – у хорошому сенсі слова: відважним воїном, чудовим тактиком, патріотом України. Мріяв про перемогу і постійно вдосконалювався як воїн”.

Сержант Белов загинув 11 червня близько 15:45 поблизу села Водяне на Приазов’ї. В той день російські найманці чотири рази відкривали вогонь по позиціях ЗСУ – з автоматичних станкових, ручних протитанкових, підствольних гранатометів і великокаліберних кулеметів. Володимир отримав осколкове поранення, несумісне з життям...

Поховали воїна в Забір’ї. Залишилися батько, брат і сестра.

Андрій Гонар

Старший солдат Андрій Гонар на війні з 2015 року – спершу був мобілізований, а згодом підписав контракт із ЗСУ.

Він народився 14 серпня 1969 року в Кривому Розі на Дніпропетровщині. Працював водієм на різних підприємствах – в автобусному парку, на заводі “Комуніст” тощо. Захоплювався автомобілями, полюванням. А риболовлю любив так, що навіть на фронті знаходив час для улюбленого хобі.

Особисте життя в Андрія Гонара не склалося, зате залишилося троє чудових дітей: дорослі син та дочка

від перших двох шлюбів та 11-річна донечка від третього. Як розповідає 23-річний син бійця Віталій, після строкової служби він також хотів підписати контракт і служити разом із батьком, але той йому не дозволив.

Сам Андрій, відслуживши рік за мобілізацією, повернувся додому. Знайшов непогану роботу – особистим водієм директора фірми. Але зізнавався товаришам, що його тягне назад, на фронт – де залишилися друзі, де “все простіше і зрозуміліше”. Тож зрештою він таки підписав контракт і повернувся у військо – у 128 огшбр.

По завершенні контракту знову спробував пристосуватися до цивільного життя. Однак і на цей раз не зміг опиратися поклику війни, і пішов служити за контрактом уже у 58-му окрему мотопіхотну бригаду імені гетьмана Івана Виговського. Старший солдат, старший водій мотопіхотної роти.

До завершення контракту Андрію Миколайовичу залишалося якихось один-два дні, коли рано-вранці 26 червня ворожі війська обстріляли українські позиції поблизу селища Піски на Донеччині з мінометів та інших видів зброї. Від осколкового поранення 51-річний боєць загинув на місці.

Похований у Кривому Розі. Залишилося троє дітей та сестра.

Вічна пам’ять полеглим...

«До 30-чя НСПУ»

Свого часу біля витоків Всеукраїнського щомісячника «Бористен», який, між іншим, цього року так само відзначає своє тридцятиліття, була письменницька організація Дніпропетровщини. З тієї пори, як то кажуть, сплигло чималоводи. І, попри непросте сьогодення, наші літератори продовжують писати, продовжують творити історію української культури. Славні традиції національної літератури нині мають тяглість у руках середнього і молодого покоління майстрів пера.

І, на загал, що таке будь-яка творча спілка? Найперше - це її членство, її персоналії.

Віддаючи належне нашим літераторам і з нагоди тридцятирічного ювілею НСПУ незалежної України, редакція започатковує рубрику, в якій буде знайомити читачів з членами Дніпропетровської обласної організації Національної Спілки письменників України. Відкриває добірку таких матеріалів розповідь про молоду і талановиту письменницю з Кам'янського Марію Дружко. У добру путь!

*Фідель Сухоніс, шеф-редактор
Всеукраїнського щомісячника «Бористен»*

Марія Олександрівна Дружко – поетка і прозаїкня

Марія Олександрівна Дружко – поетка і прозаїкня. Народилася 01.03. 1983 року у м. Кам'янському Дніпропетровської області. Випускниця Дніпровського національного університету ім. О.Гончара факультет української філології та мистецтвознавства (2000 – 2005 рр.). Літературний консультант і видавчиня. Авторка поетичних збірок «Журливі журавлі» (2000 р.), «Сонячна соната» (2001 р.), «Камертони душі» (2003 р.), «Казочка про рукавички» (2005 р.), «Клепсидра» (2006 р.), «Стрітєння» (2012 р.), «Атмосфера слова» (2020 р.) та романів «Шейла» (2008 р.), «Полювання на тура» (2020 р.). Пише віршовані та прозові твори для дорослих і дітей. Співаторка літературно-мистецьких збірників «Собори наших душ» (1998–2001 рр.), «Весняний цвіт» (2003р.), «Неопалима купина» (2004 р.), «Ятрань» (2005 р.), «Січеславці про Багряного» (2006р.), «Мальви для героя» (2019 р.), «Йому тринадцятий минало» (2020 р.), «Подаруємо казку дітям» (2020 р.), «Торкнутися слова – це можливо» (2020 р.). Має публікації в альманахах, журналах та газетах «VivArt», «Саксагань», «Київська Русь», «Дніпро», «Січеслав», «Бористен», «Свічадо», «Гранослов'є», «Свобода», «Степова Еллада», «Літературна Україна» та ін. Твори М. Дружко увійшли до Антології літератури для дітей

та юнацтва Придніпров'я «Сяєво жар-птиці» (2009 р.), Шевченкіани Придніпров'я (2010 р), Антології сучасної новелістики та лірики України (2016р.) та ін.. Переможниця багатьох молодіжних обласних та всеукраїнських літературних конкурсів, у тому числі україно-американського мистецького конкурсу ім. Марусі та Івана Гнип (2009 р.). Лавреатка міжнародної україно-німецької премії ім. Олесь Гончара (2008 р.) та літературної премії ім. Валеріана Підмогильного (2012 р.), премії в галузі культури, мистецтва та літератури (2014 р.), а також міської премії «Кам'янське мистецьке перевесло» та міжнародної премії ім. Івана Багряного (2020 р.). Переможниця патріотичного літературного конкурсу Дніпропетровщини «Степова Еллада» (2016 р.) та міжнародного письменницького фестивалю «The November Writer's Fest» (2018 р.) та ін. Координаторка молодіжного мистецького проекту «VivArt» (з 2005 р.), літературний редактор однойменного літературно-мистецького альманаху. Ініціаторка соціально-мистецького проекту «Рак_боятись_не_можна» (2020 р.). Членкиня Національної спілки письменників (з 2003 р.) та Національної спілки журналістів України (з 2019 р.).

Смиренній мудрості не холодно поміж людей

Рецензія на поетичну збірку Марії Дружко «Атмосфера слова»

Закономірне і очевидне зростання від довершеної художньої форми до естетичного професіоналізму пролягає грубою ниткою через усі поетичні збірки Марії Дружко, починаючи із «Журливіх журавлів» і до «Атмосфери слова». Процес трансформації, перевтілення, метаморфози душі авторки

втілюється у тематиці та образах, які демонструють глибокі сугестивні переживання, набуття досвіду через взаємодію зі світом та його впливом на майстриню слова.

Добірка презентує розмаїте тематичне та настроєве наповнення. Належна увага приділяється пейзажній ліриці,

рефлексивним поривам, що втілюються у циклі «Фантазії», міцному осердю громадянсько-патріотичної поезії, виокремленому у межах розділу «Дорога додому», а також витонченим художньо-експресивним засобам в однойменному сегменті «Атмосфера слова». Надзвичайно глибоким і диференційованим з точки зору символіки та емоційного навантаження є розділ «Горілиць», який демонструє повною мірою усі тонкощі та відтінки багатогранної сутності авторки, її чесноти, переконання, вподобання і страхи. А також мужність і силу, що проступає у забувальованих колокаціях, мов уміло замаскована криця за квітучою картатістю польового квіту:

Доц зійшов святим благословенням
На землі порепане чоло.
Виростає пагода натхнення
З того, що вже болем відгуло.

Марія Дружко не боїться вголос говорити про те, із чим стикається потенційний читач: про самотність, зраду, страх і мудрість, що приходить до людини лише після подолання найсуворіших перешкод, після осмислення та усвідомлення себе. Поетка змістовно та вагомо ділиться здобутим досвідом, спостереженням свого життя, не зневіряючись, не скаржачись, а просто констатує факти:

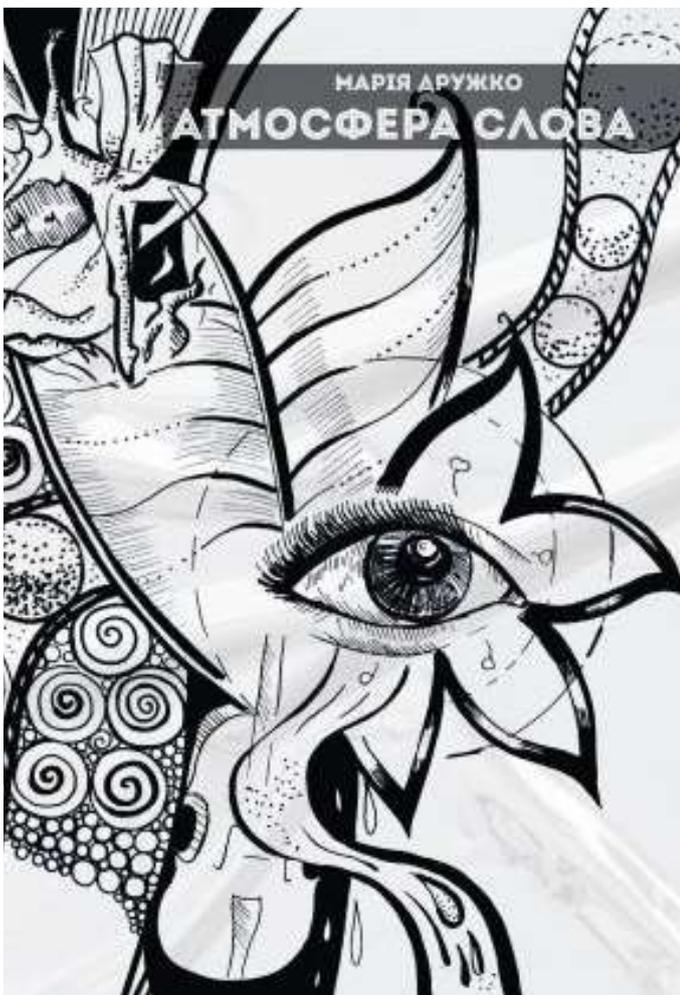
Життя пісне, як у задусі буднів,
В собі не можеш свято віднайти.

Особливу вагу в цьому розділі приділено авторкою і святій мудрості Всевишнього. Спостерігається філософічне осмислення одвічних істин єдинопочатку і кінця, тиші, вакууму та інформації, життя і смерті, прощення та очищення, віри та вічності. Поетка звертається у монологіях до Творця із закликом дати їй сили, хоробрості і смирення. Життєві труднощі, біль, випробування, – мисткиня усе приймає із вдячністю, як нові етапи загартування себе і свого духу. Лірична героїня не нарікає на занадто важкого хреста, бо він дається по силам. Збірка «Атмосфера слова» попри привабливу назву, комфортну і досить душевну для сприйняття, може роз'ятрити почуття і збентежити читача, примусити співпереживати, вона здатна зачепити струни душі і замислитись над тим, як зігрітися у буденній сірості поміж людської байдужості. А мудрість, що приходить через негаразди, вчить радіти і вміти почувати себе щасливим, вчить дивуватися і чудуватися, бо гіршого гріха, аніж зневіра немає:

Адже стільки на світі ще є чарівного! Стільки дивного, загадкового! Певно, Бог, як і я, не квапиться, геть не квапиться стати дорослим.

Філософічність та глибина поезії Марії Дружко не залишить байдужим досвідченого читача, що не шукає втіхи чи розваги, а готовий працювати і проживати рядок за рядком. Ця тремка багатогранна збірка стане у нагоді усім, хто прагне глибше опанувати таємницю художнього слова, доторкнутися до довершеної вираженої поезії.

Юлія Куніч,
Членкиня НСПУ
Учасниця мистецького проекту
«VivArt»

кадри життя без пудри і фільтрів

Як ми чинимо, коли нам хочеться сказати про результат роботи досить близької нам людини, яку ми знаємо років зо п'ятнадцять. Нам хочеться її похвалити, якщо результат хороший. І тоді ми злазимо на стільця, дістаємо прапор дружби, чи стяг, чи що там у кого є, і починаємо ним матляти, нахвалюючи та прославляючи. А як у творця вийшло не дуже, ми гладимо по голівці чи тиснемо руку, хто як звик. І не пишемо, не кажемо, щоб, не дай боже, не образити. Проте, буває й таке, що не хочеться писати з іншої причини, бо страшно. Бо зрикошетить у в тебе самого і доведеться аналізувати себе, копірситися у собі, діставати свої страхи та ганебства, яким ти нафарширований. Виникають паралелі, питання. А ти б так зміг? А в тебе б вистачило...характеру?

«Я би, радше, боялася такої людини, аніж називала її подругою...». Цю фразу я колись почула від знайомої-нині не

знайомої – пролітаючої, мов приміська електричка, жінки невизначено-непевних років, поспіхом серед міста, шуму і решти. Ну, гуде порожня бочка, хай гуде. Я цю фразу геть забула, поки не сіла писати оцей етюд у похмурих тонах. Невеличка книжечка, нестандартної форми, чорно-білі ілюстрації. Як і життя. Здебільшого чорно-біле, похмуре, сіре, невизначене, непевне, у звичайному промисловому місті. У цьому місті, нині Кам'янське живе жінка. Яка бачить цей сірий населений пункт у кольорових тонах. Бачить третім оком. Бачить душею. І пише душею. Кожен рядок – шматок асфальту – накриває тебе своєю вагою і примушує робити те, що ми давно відвикли робити – думати, відчувати. Коли поруч із тобою сильна людина – з нею важко; з лінивими, боягузами – простіше – не примушують нічого робити, ні до чого не тягнуться, не мають охоти. А сильний змушує тягтися і рости. І працювати до поту. І сам працює, і йому дається більше – таланту, болю, каміння на горба. І він тягне, бо може.

Якби я не знала цієї жінки, я би стелула плечима, ну пише, то й пише, ну поезії, ну романи. Люди пишуть. Але в неї сили і снаги вистачає не лише на те, щоб писати самій, але, щоб і вести за собою протягом 15 років купку тих, в кому жевріє. Хоча, зазвичай, таких, як ця жінка не сприймають серйозно і ведуть через дорогу. За роки знайомства, сором говорити, але не я її підтримувала, а вона була порадицею, психологом, мудрим наставником, а тепер видавець, коректором, літературний консультант, незмінний очільник літературно-мистецького клубу, головний організатор конкурсу, і – джерело жаги до життя, оптимізму, сили духу й титанічної праці. Ця жінка має хист, сміливість, глибоку мудрість і такт. І це все у новій збірці. Так от «Атмосфера слова» – не про слова. А про силу. Бо спочатку було слово. А сильних людей бояться.

---Зберігаємо чистоту рідної мови --- Що таке омоніми?

Це слова, що однаково звучать, але мають різні значення. Таких слів є багато у споріднених мовах, що мають спільне джерело походження. Ці міжмовні омоніми наявні майже серед усіх частин мови.

Наявність омонімів створює небезпеку при перекладі з російської мови особливо тоді, коли за справу перекладу беруться непрофесіонали. Видатний мовознавець Микола Лесюк наводить такі приклади: В одному фільмі російську фразу *"Я тебе на цень посажу!"* переклали так: *"Я тебе на ціпок посаджу"* (замість на ланцюг"). В іншому фільмі замість української фрази *"У місцях скупчення людей"* написали *"У містах скупчення людей"*.

Російське луна – це українське місяць, а українська луна -- це російське ехо". Російською кажуть речь, маючи на увазі мову, а українська річ відношення до мови не має ніякого; російське трус – це український боягуз, а може бути обшук або тривога; російський злодей – це злочинець, а в нас злодій – це той, хто краде, російське красний – це червоний, а в українській красна дівчина – це гарна.

Що таке кальки?

Калька – це слово, перекладене буквально, але семантика його зовсім інша. Багато помилок допускаються журналісти, які думають по-російськи, а говорити доводиться українською мовою. На студії "Ера" журналістка каже: Що з цього вийде, наразі дізнаємось, маючи на увазі, що дізнаємся невдовзі, незабаром, а слово наразі означає "поки що".

На каналі К-1 персонаж питає: "Може ви йому треба були? -- Йому ніхто не треба", -- відповідає інший. Очевидно, він мав на увазі російське "ви єму нужни билі?" Отже, треба було сказати потрібні, потрібний.

Рубрика Миколи
Дупляка

Багато подібних покручів знаходимо в інтернеті, напр.: від'язикатися замість відмовитися, російське отказаться стало нібито українським від'язикатися. Це вже спеціально спотворене українське слово відмовитися.

Як видно, інтернет стає розсадником безграмотності. Створюється враження, що це робить хтось спеціально, щоб показати недолугою нашу мову.

Де поділися прислівники тепер і нині?

У розмовній (та й не тільки) мові прислівниківтеперінинімайженечуємо. З цього приводу майже не заслуговують на похвалу українські школи та засоби масової інформації. Прислівник зараз витискує їх: *"Де гули набої, зараз сміх звучить"* (В. Сосюра); *"У наса зараз весна"* (С. Плачинда). Проте між тими прислівниками є деяка значеннева різниця.

Українська класика й народне мовлення надають прислівникові зараз вузького значення: "цієї миті, що хвилину, негайно": *"Ходім зараз до матері"* (М. Коцюбинський); *"Зараз я піду"* (Л. Українка). Коли ж мовилося про час, що оце триває, тоді користувалися

словами тепер, нині: *“Не тепер, так у четвер”* (приказка); *“Не той тепер Миргород, Хорол-річка не та”* (П. Тичина).

У фокльклорі трапляються ще й такі прислівники: тепереньки, теперечки, тепера і ниньки.

У наведених на початку фразях із сучасної літератури краще було б, якби замість недоречного тут прислівника зараз стояли інші слова: *“Де гули набої, нині сміх звучить”*; *“У нас тепер весна”*.

Навшпиньках чи навшпиньки?

Ці слова не мають ніякої значенневої різниці. Перше слово набуло закінчення -ах за аналогією з російським відповідником на цыпочках; друге слово має закінчення -и, характерне для українських прислівників: навшипинки, навшинки, навшипередки, навшаводи, навшиперемінки тощо. Слово навшпиньки правильніше.

Чи є словники для військовиків?

Безперечно, для нас дуже важливо якою мовою розмовляють українські армії. Видатний мовознавець Роксоляна Зорівчак пише: -- “Без української літературної мови наших військовиків немає Армії, Збройних Силу України, а, отже, й Української Держави”.

Нам відомі два словники для військовиків: “Російсько-український словник для військовиків” (Львів, 1995) на 32,000 слів і словосполук. Укладачі – відомі українські мовознавці А. Бурячок, М. Демський, Б. Якимович; “Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу” – монографія полковника Віктора В. Балабіна (Київ, 2002).

Дослідник уклав англо-український Словник-мінімум американських військових сленгізмів (зафіксовано 1, 670 гасел із численними українськими відповідниками інколи описового характеру) та Глосарій українських

військових сленгізмів, що вміщає 567 поліваріантних одиниць.

Що таке конкордація?

Конкордація – це особливий вид словників, у яких в алфавітному порядку подано кожну словоформу з творів окремого письменника в контексті.

Найперше з’явилися конкордації Біблії та творів В. Шекспіра. 2001 р. Канадський Інститут українознавства опублікував надзвичайно вартісну працю – Конкордацію поетичних творів Тараса Шевченка. Редакцію чотиристоронньої праці й упорядкування здійснили проф. Олег Ільницький і д-р Юрій Гавриш.

НТШ в Америці подарувало бібліотекам і інверситетам України 450 комплектів Конкордації.

Місто Ровно чи Рівне?

У вересні 1939 р. коли до СРСР одійшла Західня Україна, Москва переназвала українське місто Рівне на Ровно. Ця назва протрималася до 1989 року, коли їй під тиском громадськості повернуто українську назву -- Рівне.

Слова і вислови, що засмічують нашу мову

- “безділля” замість “неробство, ледарство”
- “безобразіє” замість “бридкість, потворність”
- “безопасний” замість “безпечний”
- “будущий” замість “майбутній, прийдешній, наступний”
- “імпічмент” замість “відставка, звільнення, усунення від влади”
- “Косів” замість “Косова”
- “колаборація” замість “співпраця”
- “коляска” замість “візочок”
- “краска” замість “фарба”
- “крупний талант” замість “великий талант”
- “непреривно” замість “безупинно”
- “не приходится” замість “не доводиться”
- “непростимий вчинок” замість “невибачний вчинок”
- “просвітительство” замість “просвітництво”
- “самка” замість “самиця”
- “стакан” замість “склянка”
- “уродливий” замість “потворний”
- “уродство” замість “потворність”
- “хіт” замість “гіт”
- “хіти” замість “перлини (музичні)”

Про Велику енциклопедію полтавської діаспори

*Продовження. Початок матеріалу
“Про Велику енциклопедію
полтавської діаспори” Олександра
Панченка читайте у попередніх
номерах.*

Прадіда успіх – це великий приклад не тільки для правнука Зоряна, але й для майбутніх генерацій. На великому маєтку землі Української Православної Парафії Св. Андрія, в Блумінгдейл, штат Ілліной, (США), також засновано парафіяльне кладовище. Мої батьки поховані там на горбочку при доріжці й кущі калини. Батько помер 2 серпня, 1980 року. Мамочка 18 червня, 1983 року. Від того часу горбочок вкрився могилками й квітами. Більшість похованих на цьому горбку, це жертви штучного Голоду українців. Хоч куща калини вже немає при могилі батьків, на зворотному боці їхнього пам'ятника вибито взір калини з дерев'яної полтавської тарілки. А під калиною наші жертви – «ДІТИ УКРАЇНИ»: Оксанка; Маруся; Тарасик; Галинка та Федір. Хай Господь їм створить спільну молитву і спокій. Упокой, Господи, душі спочилих рабів Твоїх там де всі праведники спочивають! І сотвори їм вічну пам'ять!...». - Й насамкінець, ніби запитує себе Галина Степанівна Бойко-Грушецька: «Звідки Я?» - «Я - з мого дитинства!» - Антуан де Сент Екзюпері: «... Не думалось ніколи, що 50 + років життя проміне в громадській відданій праці. Почалося, як вияв вдячності й пошани до дитячих письменників з чиїх творів я вчилась української писемності. Кожен раз, що відкривала якусь постать мені по душі, відразу мусила поклонися їй: Великомученику Митрополиту Василя Липківському; Голові Директорії Симона Петлюри; Олену Пчілку - мого ідеалу жінки, матері й громадянки. Вивчення української писемності вважаю своїм найбільшим досягненням в житті. До сьогодні продовжую вивчати історію й культуру України. Історії

української православної церкви, стала моїм найбільш дослідженим предметом. Її славне й трагічне минуле, віддзеркалює історії України. Рівно ж і відношення її сусідів, та інших поневолювачів, щоб її підкорити. «Переможці не вірять у випадковість» (Фрідріх Ніцше). Чи жалію, запитаєте, що мабуть більше половини свого життя присвятила громадській діяльності? Маючи трьох дітей, кінчаючи в той сам час університет, Бакалавр з французької мови та літератури. Пізніше, як діти закінчують свої вищі студії, другий університет - відділ бібліотекарства з магістерським дипломом. Мені здається, що доля вирішила за мене. Знайте, що все, що так гладко описане мною вище не так легко вдавалося. Немає сумніву, що громадська праця, з різноманітними людьми, нелегка буває. Але, перш ніж впливати на суспільство і пробувати змінити його, треба змінити самого себе і свій підхід. Саме, громадська діяльність, яка вчить дипломатії, і толерантності, ба, навіть політичного хисту, виявляється найкращим учителем. На храмовому празнику парафії Святої Тройці в Блумінгдейл, Ілліной, 16 червня, 2019 року, мене несподівано нагородив архієпископ Західної єпархії Української православної церкви в США, екзарх Вселенського Патріарха в Україні Даниїл «Орденем святого Петра Могилки» Українська Православна Церква - За відданість Богові та Його Церкві. Дуже зворушливе для мене признание, бо відноситься до утвердження Вселенського Православ'я. Завдячую початок, зародок любові до мови, і до всього українського моєму чоловікові Дмитрові. За 51 років подружжя, він ніколи не спиняв мій лет до освіти чи громадської діяльності. Навпаки, він завжди був поруч мене з допомогою. Переважно секретарем, який ще й виправляє мову, друкує листи і розсилає. Батькам, завдячую моє і моєї сестри життя. Навіть, в ті непевні часи війни і репатріації, ми діти не знали,

що це страх чи голод. Вони, царство їм небесне, вважали, що виконують батьківський обов'язок. Але в душі моїй відчуваю, що вони перевищили цей обов'язок понадусе. Вони подарували нам Свободу. Донечці Орині, письменниці та перекладачеві: дякую за слушні зауваги і поправки. Летючому Артемі, із села Артеморястівка, де я родилася, також вдячна, що передав мені деякі гени допитливості й рішучості: ніколи не здаватись і завжди закінчити, що почала....»

Базилевський, отець Юрій, з президентом ЗСА Р.Рейганом у Білому Домі, зустріч з нагоди 1000-ої річниці Хрещення Русі України у 1988 році

Привертає до себе увагу й поміщена О.Панченком у його книзі велика стаття відомого українського правника з полтавським корінням Віктора Рудя п.н. «Ще один», в якій Віктор Васильович Рудь, зокрема, пише: «... У дитинстві я був захоплений думкою, що можу тримати в руці частинку слона. Йшлося про інкрустоване ікло, що служило держакком старомодної небезпечної бритви, тієї дрібки мізерного скарбу, що його моїм батькам вдалося прихопити з собою, коли вони після Другої світової війни втекли до США. Стрімку дитячу уяву посилювало попередження мого батька ніколи не торкатися, навіть не дивитися на лезо бритви. Тільки через багато десятиліть я збагнув справжню причину такого попередження, що, на щастя, так і не збулася. Мій батько Василь Сидорович Рудь походив із села Нехвороща Полтавської області. А мати – з харківського передмістя. Їхній досвід російської та німецької окупації не надто різнився від досвіду десятків мільйонів співвітчизників. Однаковий біль і небажання про це говорити. Такі, як мої батьки, зазвичай дещо розбалакувалися лише з тими, хто пройшов крізь таке саме пекло; їхні нащадки часто дізнавалися тільки про якісь уривки та фрагменти жахливих сцен і болісних рішень. Хоч як повільно, історія мого батька розкрилася через десятиліття. Це розповідь про життя у заснованій на терорі типовій

державі терору. Розповідь, у центрі якої, посеред інших жахів, стоїть історія про Голодомор. Це розповідь, що розвіює вбивчу брехню, яку поширюють запеклі та новоспечені опоненти Голодомору. І ставить перед усіма українцями – і в Україні, і в діаспорі – питання «а що далі?» - Переживши сталінський, а потім гітлерівський режими, мої батьки, що мріяли про свободу, побачили порятунок у США. Ненапевно... невідразу. Спершу їм довелося пережити третє переслідування, цього разу з боку американських вояків, яким було наказано повертати до Радянського Союзу розпачливу, тремтячу масу третьосортних людей, що вже зазнали безмежних гонінь. Коли два деспоти спіткнулися, Америка свідомо підхопила кийок у смертоносній естафеті, хапаючи біженців, що в 1939 році жили «під совітами». Це стосувалося всіх українців, які пройшли Голодомор. Не задовольняючись простим дипломатичним визнанням законності дій Сталіна під час Голодомору, США ще винагородили його, збираючи всіх, хто залишився живим. Наказ Штабу Збройних сил США в Європі від 4 січня 1946 року був чітким: «в разі необхідності – силоміць». У таборах для переміщених осіб почалися масові самогубства. - Разом зі своїм приятелем Славком мій батько роздобув мотоцикл більш-менш у робочому стані (він поражував, що це дрібна плата за його рабську працю в Німеччині), й вони проїхали Баварією, знищуючи дорожні знаки – робили, що могли, аби зашкодити пересуванню загонів американських вояків та їхніх ляльководів з НКВС. Мій батько поклявся, що його не візьмуть живцем ані американці, ні енкавеесівці. Інкрустована бритва мала стати для нього останнім порятунком. Він скрізь носив її таємно з собою протягом кількох років у Німеччині. Кінець кінцем відкрито поклав її до решти своїх речей, коли мої батьки сіли на судно, що вирушало до Америки. І більше ніколи не торкнувся бритви. - Яюсь, порушивши звичне мовчання, мій батько розповів, як його батька, мого діда, заарештували й кинули до сільської буцегарні, а тоді перевезли

до сумнозвісної Луб'янки в Москві. Більше він не повернувся. Роками раніше його батько та дядько боролися проти загарбницької Червоної армії. Саме тому ім'я мого діда, сільського поштаря, потрапило до чорного списку. - Коли мій батько прокрався вночі до заграбованого віконця, за яким, гадав, перебував його батько, то почув зойки іншого «ворогу народу», жінки, руки якої засунули в казан з окропом і тримали там, доки з них злізла шкіра. «Зняти рукавички» - такою була улюблена розвага героїв Путіна. Настю Іванівну, вчительку початкових класів мого батька, заарештували за «розпалювання ворожнечі на національному ґрунті» - вона наполягала на тому, щоб учні розмовляли українською. Масова інфекція обірвала її життя. Зручна епідемія стала поясненням у свідоцтві про смерть. - Коли батько розміняв восьмий, а тоді дев'ятий десятки, минуле почало дедалі більше мордувати його. Майже безперестанно, лютіше й лютіше. Він кричав ночами вдома чи в шпиталі, кликав своїх батьків, плакав, не в силах позбутися кошмарів. - Одного разу, коли батька перевозили до його кімнати в шпиталі, він почав так сильно тремтіти, що під ним захитався візок. Медсестра та санітари ошелешили. Батько був тепло накритий, але крутив очима від страху. Він прошепотів до мене: «Біжи додому і візьми грошей. Беруть мене казнити. Мушу відкупитися». - Іншого разу адміністрація шпиталю, щоб розв'язати проблему поганого знання батьком англійської, запропонувала призначити до нього російськомовних (зрештою, яка різниця?) медсестру, доглядальницю та лікаря. Почувши російську, мій батько знову затремтів і мовчки вирячив очі. Мені довелося звично пояснювати працівникам шпиталю про різницю між Росією та Україною, перш ніж вони, зрештою, втямили. - Напередодні Дня подяки, в ніч з вівторка на середу, мій батько знову пережив епізод, свідком якого був у дитинстві вдома, коли енкавеесівці оточили їхній будинок, щоб заарештувати його батька. Протягом кількох годин він совався

хатою від підвіконня до підвіконня, визирав за фіранки й бачив привидів, які не були його марами. Серед ночі він вислизнув з будинку і зник. Ми знайшли його в середу ранком на вулиці, в калюжі, промоклого під крижаним листопадним дощем, неспроможного звестися на рівні. - Але найжорстокіше його переслідували спогади про Голодомор, більше ніж про зустрічі з енкавеесівцями, смертельно небезпечні втечі від німецьких есесівців, працю оstarбайтером у Німеччині, свідоцтво огидної змови між американськими вояками та радянськими спецслужбами. Спершу, це було терпимо... відносно. Я пам'ятаю з дитинства, як у відповідь на запитання, чи він голодний, або й без запитання він міг поцікавитись: «А чи є кусок хліба?» І край. Тільки хліба. Нічого більше. Постійно. Не просто після вечері на Пасху, Різдво чи День подяки. - Повільно, але невпинно страхіття ламали захисні бар'єри. Я мимоволі підслухав, як мій батько переповідав один життєвий епізод другові нашої родини. На той час йому було 16 років і він разом з двома старшими братами визирав із драбини, приставленої до горища, на якому вони спали. Якось уночі вони побачили сусіду, що зайшов до їхньої хати з полотняною торбиною, в якій, схоже був качан капусти. Сусіда поклав торбину на підлогу, притуливши до лави біля стіни. Поступово торбина посунулась і впала. Звідти викотився не качан, а людська голова. - Край, де кожен, здавалося, мріяв про те, щоб стати співаком-солістом чи поетом, раптово перетворився на край живих мерців. Людей викрадали на їжу. Стояла весна 1933 року, і Голодомор був у розпалі. Труп, що лежав за кільканадцять метрів від батьківської хати, став поживою нашого сусіди. Рештки були геть понівечені якимись тіннями, що з'являлися нізвідки й так само таємничо зникали. Сусіда вважав, що йому пощастило, і невдовзі забрався геть зі своєю здобиччю. А проте, через два тижні таки сконав з голоду. - Два місяці потому, як батька шпиталізували після його «втечі» на День подяки, я годував його на вечерю спагетті з м'ясною приправою

Раптом він застиг, закотивши очі. «Що таке?», - спитав я. Раніше він часто їв спагетті, і вони йому подобались. Але цього разу майже нечутно він прошепотів: «Навіщо ти дав мені людське м'ясо?». - Щоб сказав би мій батько, що б він міг сказати про національну кампанію з подолання світової невіри, часом навіть глузу та зневаги до Голодомору? Ми все це вже чули раніше: «Цього насправді не було. В дійсності це було не так жахливо. Це трапилося, і справді було жахливо, але таке сталося з усіма. Насправді це було ненавмисно. Це була – чому, невідомо – «помилка». Політичні потреби заробити валюту для фінансування індустріалізації і т. ін. і т. п.». Чи може життя мого батька, схоже на життя багатьох мільйонів, пролити світло на ці питання? Що б він сказав, що б міг сказати про «суперечки» щодо геноциду, як назвав би «гру в цифри» навколо Голодомору? - На його думку, весь той період російського панування в Україні був суцільним апокаліптичним воєнним злочином...».

Родина Волинців (Австралія), з права - дружина і мати Тетяна (з дому Черевань (12.02.1924-†22.01.2017))

Вражають спогади про Голодомор українців, які також були включені О.Панченком у його книгу, що були надіслані з далекої Австралії, які написала зі слів своєї мами Захаряк (Черевань) Тетяна, Сідней (Австралія): «... Наша Мама - Тетяна Черевань (Волинець) (*12.02.1924-†22.01.2017) народилася у старовинному селі Глинськ, у Полтавській області у 1924 (році), доня найстарша патріотичним батькам Матвійові та Хемійці Черевань - з козацьких родин. Народилися у родині ще дві доні Галя і Соня та сини Гриць та Іван. Про мамині молоді літа можна дуже багато сказати, бо вона мала 8 і 9 років коли стала живим свідком Голодомору 1932/33. - Мама багато разів публічно розказувала про цей геноцид. Вона вірила, що Бог її залишив на світі, щоби вона могла про Голод розказувати. Скороченню про це згадаю, хоча багато чого потрібно сказати. Матвій Черевань, мій дідусь, та його родичі не погодились вступити до колгоспу і так на Свят Вечір

у 1933 комуністи призначили цілу родину на знищення. Мали арештувати Тата Тетяни – Матвія, а він втік на Донбас де почав працю у вугільних викопях. Вважав, що зможе звідти посилати гроші та пакунки для родини. - Прийшла до хати буксирна бригада на Свят Вечір. З хати забрали все, усю живність, навіть з печі витягнули пиріжки, які Хемійка пекла на Свята, і маленьке горнятко з зернятками а з стайні забрали корову, телицю і свиню й все зерно. Хемійка просила, щоби хоча б корову не брали, щоби було чим дітей годувати, на це один з катів вдарив її в груди крісом. Вона впала на сніг непритомна. З живністю стало чим раз гірше. Вони їли травичку, буряни, троха закопаної картоплі і лушпиння від картоплі, смоктали кісточки і що могли знайти. З початком червня 1933-го року вмирає Соня, а тоді - Іван. А тоді Хемійка дуже захворіла і не мала силу далі шукати їжу, а мама наша була дуже напухла й немічна, так як і її сестра Галя, вони сиділи на порозі чекаючи на смерть. 11-ого липня Хемійка вмирає з голоду, а незадовго – й Грицько. Якось мама і її сестра вижили цю страшну подію. Батьки Матвія також померли з голоду і його дядько. Матвій пізніше був арештований. НКВД тортувало його один рік. Він знов одружився зі вдовою, котрої уся родина загинула від Голоду, і вони мали ще одну дочку Олю. - Пізніше Маманаша перейшла короткий курс виховательки для праці в дитячій садочку тому, що її побажаний Курс трикотажу вона відкинула, бо треба було говорити російською мовою. Її батьки усе говорили, щоби вона не забувала свою рідну українську мову. - В 1942 році Німці установили насильницький набір робітників на працю до Німечинни та Австрії. Кожне місто й село мусіли дати призначену кількість робітників для примусового вивезення. Маму приділили на транспорт до Австрії ще з п'ятьма людьми з її села. Везли людей в товарових вагонах. По дорозі набирали більше й більше людей. Уявіть собі, подорож від Полтави до Лінцу тривала один місяць! А батько її у той рік попав у німецький полон, звідки він пізніше утік. Побіч прикрих обставин, тяжкої роботи та

бомбування, Мама пізнала свого любимого чоловіка Осипа у Вельсі, Австрія, де вони й побралися. Осипа примусово забрали до Польської армії з його села Остров біля Тернополя. Він опинився в Австрії, де працював під час війни як шлюсер. Мама була преділена йому до помочі. У 1944 році народилася їхня доня Галя. - В 1949 році вони припливають на кораблі «Вустер Віктор» до Австралії, до Аделаїди, в Порт Аделаїд, де у 1951 році народжується друга донька Тетяна, а у 1952 році третя донька - Марія Ярослав. - Після табору для біженців у Вуцейд, де мама стала Хресною Мамою Наталії Іванів Моравської, та відпрацювання татового контракту на Райвальсі, тато збудував барак на Кройдон Парку з допомогою українських сусідів, де ми жили у трьох кімнатах, аж поки ми перенеслися на тім самім блоці до мурованої хати, яка була збудована у 1958 році. - Мама дуже хворіла в тих перших роках, вона мала ревматизм, недокров'я та наслідки фізичні та психологічні з Голоду та війни. Побіч цього вона нас діточок прекрасно доглядала, пильнувала нашу науку й завдання, вишивала, шила нам і іншим однострої та чудові суконки, стала доброю кравчинкою на своїй швейній машинці «Зінгер» («singer pedal sewing machine»), та кухаркою і кожного тижня у ней з'являлося якесь смачне печиво - пухкенькі пампушки, хрустики, медівники, тістечка, пиріжки. Мама вчила нас разом з татом любити родину, українські звичаї та Бога й Україну і бути вдячними за наше життя в Австралії. І так вони в повністю включилися в українське життя - Церква, Громада, АБН, СУМ, ЛВУ, Союз Українок, Українська Школа, і ми з ними. - Вони раділи, коли Галя вийшла заміж за Дмитра Моравського, Тетяна - за Романа Захаряка, а Славка - за Любомира Лаврівського. Але батьки сумували без них, коли вони усі перенеслися до Мельборну. І тому вони також переїхали до Мельборну у 1985 році. Велику радість дали внуки Сименка, Любомир, Уляна і Тетяна. А тоді Сименка вийшла заміж за Михася Дудія і стала ще більша потіха, коли народилися правнуки Александер

і Микола, а Тетяна вийшла заміж за Петріка Григорія. - Скільки безчисельних разів ми усі сходилися у батьків на Mill Park на обіди, вечері, чаювання та всілякі свята, разом ходили до церкви, на демонстрації, на всілякі концерти та засідання й збори. - Коли тато помер після 65 років зразкового подружнього життя у 2007 році, у мами, як мовиться, просто вирвалося з грудей серце. Але вона продовжувала передавати нам усім безмежну любов і ми далі ходили до церкви, на демонстрації, на всілякі концерти і збори аж майже до кінця. Вона ще була в Церкві на Службі Божі в Неділю перед її смертю. - Наша Мама була скромна, спокійна, лагідна і мила. Як немжона її любити. Ми знаємо, що наша дороженка мама у Божих руках, та з своїм любимим мужем Осипом. (-) Тетяна Захаряк від родини».

Галина Бойко, 1956 рік

Маємо у книзі О.Панченка й спогади полтавця з походження Леоніда Ліщини п.н. «В Україні після 47-ми років», які надійшли вже з іншого кінця світу – Канади: «...21 листопада. 1991 Р. Я в літаку. Політ - Торонто-Київ. Рояться думки. Мелькають головні етапи життя: дитинство на Донеччині; війна і евакуація; табори в Німеччині; перші роки в Канаді; 35 літ професійної і громадської праці; відхід на пенсію. Пригадую безжурне ранне дитинство: ходжу босоніж по теплих, польових дорогах; сплю на соломі під зоряним донецьким небом. - Але як минуло в 1939 році 9 років, я часто переживав. Боявся, що арештують тата. Мій тато Андрій роз-казав мені: що три його брати — Касян, Іван, Павло (14 років) та сестра Марія (12 років) з батьком і матір'ю були вислані в 1929 році до Вологди; що господарство забрали в колгосп; що дві сестри — Софія (26 років) і Марфа (24 років), які не були вислані, бо жили окремо від батьків, бояться за своє майбутнє; що брата Василя (теж не був висланий) переслідували, і що він 15 березня 1934 року, маючи 29 років, згинув у загадкових обставинах, попав під потяг на яким працював машиністом; що брата Феодосія, 21 лютого 1921 року, розстріляли біль-шовики, на 22 році

життя. Розстріляли в рідній Готівці, 40 км на північ від Кривого Рога. Він як телеграфіст-залізничник був мобілізований і служив у Петлюри. Ціль розкуркулення була зломити хребет працьовитого і чесного українського селянина. Зробити з нього послушного раба. Накази про конфіскацію майна і висилку йшли з Москви. Виконавцями часто були місцеві яничари. Якщо таких не знаходилось, Москва слала своїх. - Розкуркулення диктатору не було досить. У 1932-1933 роках він забрав у селян зерно, заклав кордони і виморив голодом 8 мільйонів людей. Замість мітичної загірної комуни він збудував варварську, тоталітарну державу. - Тато теж розказав що у 1929 році, маючи 19 років і будучи вчителем, він втік у село Чорбівку на Полтавщині, 45 км на південний схід від Полтави. Там рік вчителював. Познайомився з молоддю, місцевою вчителькою Вірою, одружився. Та не почувався безпечно. У 1930 році, зі мною на руках виїхали в Донбас. Тут вчителювали в малих селах Гришинського і Добропільського районів. Розказав це тато мені, щоб я знав про його родинну трагедію, якщо б його забрали. - Війна 1941 року принесла горе, страх і переживання: боялись що тата більшовики візьмуть до війська, хоч він і мав звільнення через хворобу спричинену нервовими перенапруженнями; фашисти забирали молодь на роботу в Німеччину; багатьох безвинно розстрілювали і нищили голодом в концтаборах, хоч обіцяли, що визволять від комуністичної тиранії; більшовики і їх партизани мстилися на тих, хто не тікав від німців; село кілька разів переходило від червоних до фашистів; постійно гуркотили гармати. - У 1943 році німці відступають. Ми теж їдемо на захід бо комуністи розстріляли б тата, або послали в ГУЛаг. Бо він під час німецької окупації деякий час працював головою районної управи. Наглядав за школами і лікарнями. (Сільським господарством, поліцією керував фашист.) Цю позицію німці накинули татові. Відмовитись було небезпечно. Тато теж хотів боронити селян перед фашистським свавіллям. Особливо після

того як нацисти повісили 14-літнього хлопця, за те, що він нібито пере-різав військовий кабель зв'язку. Більшовики, ще під час німецької окупації прислали агента, щоб вбив тата. Агент-місцевий чоловік — приходив, але не вбив. Мабуть совість не дозволила, бо тато вчив його пасерба. Про це тато довідався пізніше. - Шостого вересня 1943 року залишаємо Добропілля. їдемо через Дніпропетровськ, Первомайськ, Кам'янець-Подільськ, Івано-Франківськ, Новий Самбір, Турку, - у Сло-ваччину. До міста Кошиці. Разом коло 1500 кілометрів, їдемо не поспішаючи, бо свідомі того, що в Німеччині чекає рабська праця. Їдемо з надією, що нацистів пере-можуть і що ми попадемо до американців. - Серпень 1944 року. У Кошицях німці забирають коні і вози, грузять нас в товарні вагони і везуть у Німеччину. У вересні ми у містечку Генгерсбергу Баварії, 90 км на північний схід від Мюнхену. Консервуємо на фабриці овочі і фрукти. Працюємо по 10 годин денно. По шість, іноді сім, днів на тиждень. Я вожу тачкою кольрабі. - Травень 1945 року. Кінець війни. Приходять амери-канці. Більшість з тих, кого німці взяли на роботу повер-тається назад. Але багато з них, як рівнож і ті, хто самі тікали від комуністів, хочуть залишитися. Їх аме-риканці ловлять і, згідно Ялтинської угоди, репатріюють силоміць. Щоб уникнути репатріації багато людей із східної України кажуть, що вони з Галичини, яка до 1939 року не була частиною ССРСР. Тата зловили теж і при-везли до табору звідки мали вислати «на родину». З табору йому пощастило втекти. - Згодом, після багатьох самогубств і інших родинних трагедій, після втручання Червоного Хреста і головноко-мандуючого альянтськими військами генерала Айзенгауера, примусову репатріацію було припинено. - Листопад 1945 року. Ми в таборі для переміщених осіб біля Мюнхену. Після 4-ри річної перерви я знову вчуся, в таборівій українській гімназії. - Червень 1948 року. Пливемо на кораблі «Морський сокіл» в Канаду працювати на цукрових буряках....».

Відомий правник Віктор Васильович Рудь, має полтавське коріння...

Про тяжкий шлях українців з-під полтавської Нехворощі-Алексополя, що біля річки Орелі, до берегів Західньої Австралії, майже під Антарктидою розповідає у своїй новій книзі О.Панченко у нарисі «Мовчани - Наум, Іван, Микола та інші...» «...Уродженці ж нехворощанської Мовчанівки Іван і його батько Наум Мовчан, ще в часі Другої світової війни, втікаючи від ненависних Совітів, перейшли у напрямку на Захід майже всю Україну, зупинившись ненадовго в Західній Україні в селі Нагуевичі, вужчій батьківщині Великого Каменяра Івана Франка, звідки вони пізніше правдами й неправдами пробралися аж до переселенського табору Аусберг, в Німеччині, де й жили, як переміщені особи, до закінчення Другої світової війни. Іван розпочав середню школу в Західній Німеччині, де виявився чудовим учнем, але його навчання було перервано при кінці світової війни. Наум Мовчан, побоюючись репатріації «на родину» для себе та свого сина, «оформив» документи, що вони буцімто народились

не в Нехворощі, а в... Нагуевичах (!?), бо деякі літери географічних назв обох цих сіл співпадали й тому легко було дещо «виправити». Лише таким чином вони могли залишитися в Західній Німеччині та мати шанс на переселення далі, в Європу, чи навіть за її кордони, оскільки багато переміщених осіб були примусово повернуті «на родину», в підсовецьку Україну, а тоді даної - до Сибіру, за Полярне коло, як казати московитські большевики - «Северний край», як також - на далекосхідну Колиму, до вітряних казахських степів та на відбудову шахт українського Донбасу, ГЕС, або були закатовані большевицькими вурдалаками із «Смершу», НКВД й МГБ по тюрмах та ізоляторах. - Поки нехворощанські Мовчани Наум з сином Іваном, мешкали в Аугсбурзі, батько Івана Наум заприятелював із родиною Олійників, яка походила із міста Шполи, що на Черкащині. Коли ж війна вже остаточно закінчилася й українських втікачів почали переселяти до інших країн Європи та за океан, - Надія, гарна дівчина з родини Олійників, та Наум Мовчан одружилися... - «...Я хотів би вірити, - писав пізніше їхній спільний син, теперішній очільник громадського життя українців у Західній Австралії Микола Мовчан, - що вони справді любили один одного, але їхнє одруження був також практичним планом виходу та переселення з Європи до інших країн та континентів. Чому? Бо самотніх чоловіків залишали в Європі, але подружні пари мали можливість переселитися в Аргентину, США, Канаду і навіть до Австралії. Науму, Надії та Івану повідомили, що їм таки дозволено емігрувати аж до Австралії. - Згодом вони й відпливли з Неаполя, що в Італії, 24 січня 1949 року на пароплаві Nea Hella, який прибув до Мельборна, Австралія 23 лютого 1949 року. Наум і Надія вирушили до табору в Олбері-Водонга, табору Бонегілла (Albury Wodonga, Camp Bonegilla), який був табором для багатьох переміщених осіб. Мій батько Наум вступив до хору на концерті Тараса Шевченка. Але незабаром після цього їх знову перевезли до Західньої Австралії.

Ви можете собі уявити поїздку на поїзді в чужій країні без мови! - Наум і Надя були відправлені в хостел Грейлендс (Graylands Hostel), і відразу після цього вони отримали лист про переїзд до Дженнакубіну (Jennacubine) за якихось 120 кілометрів від Перту для роботи на залізничній лінії. Там вони працювали, поки Надя не захворіла, і їм довелося приїжджати в Перт. Це було в січні 1949 року. Івана відправили до Калангаду (Kalangadoo) в Південній Австралії, де він 2 роки працював лісорубом, а потім приїхав до Перту, щоб об'єднатися зі своїм батьком...». Правдиве світло на подробиці переселення Наума, Надії та Івана Мовчанів, як власне й інших українських повоєнних втікачів-скитальців, що пливли пароплавами до берегів Австралії, які раніше відмовились повертатись «на рідину, - проливає надзвичайно цікавий, детальний рукописний щоденник пересічного українця з-під полтавської Нехворощі св.пам.Наума Мовчана, що був дуже уважно прочитаний О.Панченком, передрукований та з дозволу його сина Миколи зі збереженням особливостей тодішньої, такої яскравої й самобутньої української народної мови й стилю автора «Щоденника»... - ...Далекий (іза відстані між нашими материками) приятель О.Панченка, але, мабуть, такий близький йому по духу, із теренів Західної Австралії Микола Мовчан, син Наума і Надії (з дому - Олійник), з дитинства також виявився чудовим учнем й продовжив навчання після закінчення ним середньої школи, ставши дипломованим дизайнером електротехніки, - пише О.Панченко. Коли Микола був ще юнаком, то регулярно відвідував службу Божу в Українській православній церкві разом зі своїм батьком Наумом, і навіть його просили бути священиком. - Однак Микола вирішив одружитися, а не виконувати це покликання. Від того часу, коли пан Микола також вийшов на пенсію, то одним із його обов'язків стала підготовка богослужінь до тієї ж самої Української Православної Церкви, яку він, будучи ще хлопчиком та юнаком,

відвідував разом з батьком Наумом та братом Іваном. Важко було б уявити, що родина Мовчанів не була б причетна до діяльності Української Громади Західної Австралії, як це було з Миколою. Він приєднався до Комітету Асоціації (УГЗА) в 2001 році, організовуючи масовий захід до Дня Незалежності України та протягом останніх 16 років виявив себе як її голова, і чи не єдиний із тамтешніх українців православного віровизнання (!), що очолює українську громаду цього стейту в Австралії. Між іншим, Асоціація (УГЗА) також керує українською школою (у суботу), і завдяки своїй участі як в Асоціації, так і в церкві, Микола Мовчан заснував шкільну філію в залі Української православної церкви.

Від'їзд родини із Західної Німеччини до США, 1951-ий рік, Мюнхен, Баварія. - Нижній ряд - Роман Костянтинович Шерстюк, Тіна Федорівна Шерстюк, др.Іван Дубовик. Нагорі - Борис, Ліна, Неоніла.

На особливу згадку заслуговує інший видатний полтавець Олексій Григорович Коновал, нинішній скарбник Фундації імені Івана Багряного (США, стеит Флорида), життеопис якого таке подає д-р О.Панченко в своїй новій книзі. - «...Я народився, - читаємо в уривках із автобіографії Олексія Коновала, - в селі Петрівці Миргородського району на Полтавщині. Я маю шкільне свідоцтво свого батька, в якому пишеться, що він син козака, так що я козацького роду. Ми належали до буржуазних націоналістів, згідно СРСР. Батько був засуджений й просидів 5 років на Колимі. Повернувся перед війною. Його батько був застрелений на пасіці, бо не хотів іти в колгосп. Пасіку забрали в колгосп. В 1933 році моєї матері батьки, брати й сестри та дядьки на іншому хуторі на Полтавщині 9 осіб умерло з голоду. В Німеччині я ходив в гімназію в двох таборах, в однім з них в Новім Ульмі де жив Іван Багряний й там я його бачив і читав газету, яку він редагував. Як приїхали до Америки я належав до Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ) й ми з Чикаго робили старання, щоб йому дали Нобелівську премію за його «Тигролови» та «Сад Гетсиманський». Але Багряний помер ще перед тим як давали премії, тому та справа припинилася. Бо мертвим не дають премій. В 1959 році Іван Багряний приїздив до США і Канади. Як приїздив до Чикаго, то я їздив на потягову станцію його забирати з групою осіб, а також в той час я мав шкільні вакації в університеті й мав авто, то возив його своїм авто до редакцій газети та журналу та на оглядин Чикаго... А до Америки, до столиці Арканзасу Літтел-Року, прибула наша родина восени 1950 року. Українців там було лише дві родини нових емігрантів. Були ніби ще кілька осіб – українців, які рахували себе прогресистами й вважали, що нам треба їхати в Україну, а не в Америку. Старанням однієї з тих родин нових емігрантів й вислано було нам афідавіт. Я і мій старший брат відразу знайшли працю. А батькові, без знання мови, маючи 50 років, було тяжче знайти постійну працю. З газети «Свобода», яку ми передплатили, довідалися, що в Чикаго

є багато українців, що там влучера можна купити українські платівки й легше знайти працю. Спершу в Чикаго вирушає брат, а в скорому часі й решта родини. В Німеччині, в Ельвангені, я був в Пласті. Але, як переїхав до школи в Новий Ульм, там в Пласті почувався чужим, зайвим, непотрібним. Виходить, що багато молоді батьків «східняків» почувалися так, як і я. В Нью-Йорку 1950 року створено Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), до якої в більшості належала молодь, яка не знаходила собі місця ні в Пласті, ні в СУМ-і – тобто православна молодь. В Чикаго створено філію ОДУММ – у. Запрошують й нас, братів, стати її членами. В Німеччині закінчив я п'ять класів гімназії. Своїми роками в Америці «гайскул» переріс, а щоб піти до університету, знанням не доріс. Їду на підготовчі курси разом з багатьма молодими американцями, які вийшли з армії й також мають подібні до моїх проблеми. Після трьохмісячного курсу здаю вступні іспити до Іллінойського університету й починаю навчання в Неві Піер. Батьки купують хату коло Гумбольт парку. Брат одружується. В 1954 році американська економіка має проблеми. Звільнення багатьох з праці. В тім числі й мого брата, а за куплену хату треба платити моргедж. Між перервами в університеті я працюю. Щоб допомогти батькам фінансово, вирішив один семестр попрацювати. А в той час мене, як не студенти, забрали в армію. Два роки перебув в Німеччині. Відвідав країни Європи під час вакацій. Завітав й до Нового Ульму, де ходив до української школи. Там мене учили української мови Дмитро Нитченко та Анатолій Юриняк. Там жив Іван Багряний та виходила газета «Українські вісті», яку я отримував в армії і знав, що діється в українському житті. Редактором газети тоді був Віталій Бендер, автор книги «Марш молодості» та інших. Просить, щоб написав за свою подорож до Італії та Швейцарії. Повертаюся з армії. Маю безкоштовне навчання в університеті, який закінчую в 1961 році. В скорому часі одружуюся з одумівкою. ОДУМ купує свій дім, проявляє особливу активність

Творить оркестру, струнний ансамбль, танцювальну групу та співочі групи. Я веду кореспонденцію з Григорієм Китасти́м й запрошую його очолити тут бандуристів. В ОДУМ-і я увесь час брав активну участь. Редагував одумівські сторінки при «Свободі» та «Українських вістях», а в «Українському житті! Вів «Куток одумівця». Нашими стараннями був запрошений до Америки Іван Багряний. Миробили старання, щоб йому було дано Нобелівську премію. Члени ОДУМ-у вчили в школі українознавства, а їх діти були учнями. Ми з дружиною вчили понад десять років в школі Святого Володимира, а п'ять років я був директором школи. Наші діти, син і дочка, були активні в ОДУМ-і, ходили до школи українознавства впродовж десяти років. Через те, що околиця, де жили ми, стала гіршати, а фінансово ми були забезпечені, домовилися з контрактором, що побудував в Арлінгтон Ґайтс нам нову хату, недалеко від американської школи, по тяговій станції та дороги до Чікаґо. Звичайно, приходилося виїздити рано в суботу, а вертатися додому пізно після школи, сходи́н та проб в ОДУМ-і. Син і дочка здобули вищу освіту. Син інженер – хімік, а дочка після закінчення студій в Іллінойському університеті в Урбані-Шампейн, де вона була головою студентської української громади, пішла на медичні студії. Тепер вона є очним лікарем. Хоча я політикою цікавився з давніх давен, але до політичної партії записався вже після смерті Івана Багряного. В грудні 1967 року, до партії УРДП, Української Револуційно-Демократичної Партії, партії до якої належали в більшості особи з східних та центральних земель з України. Так як я був активний в одумівському житті, в скорому часі втягли мене в провід партії Багряного. Ідо цього часу я уній активний. Я також є в Фундації Івана Багряного, яка є власником газети «Українські вісті». Видали ми багато вартісних книжок... Перша подорож в Україну від 19 серпня до 1 вересня 1992 року на Перший Всесвітній Форум Українців. Зупинилися перший тиждень в готелі «Русь». Були в Маріїнському палаці на імпрезі

передання вповноважень від екзильного уряду УНР президентові Кравчукові та Івану Плющеві – голові Верховної Ради України. Літали лінією «Lufthansa». Друга подорож в Україну від 11 до 25 травня 1995 року. Були в Києві, Полтаві, Каневі, на Харківщині, в Петрівцях та інших місцях. Літали лінією «Air Ukraine». Третя подорож в Україну (1996 рік) осінню на відзначення 95 річниці Івана Багряного. Були в Охтирці, Сумах та інших містах. Літали українською лінією «Air Ukraine». Четверта подорож в Україну відбулася від 28 червня до 23 липня 2000 року. З нами їздили Василь і Наталя Коновал. Їздили Дніпром до Севастополя, Чорним морем кораблем, потягом до Львова та автобусом Галичиною. Літали польською лінією «Lot». П'ята подорож в Україну була від 21 до 29 жовтня 2002 року. Їздили на презентацію «Листування Багряного». Ночували в помешканні О.Скопа. Літали лінією «Lot». Шоста подорож в Україну була від 16 до 28 листопада 2004 року. Їздили як спостерігачі виборів президента України. Ночували в помешканні О.Скопа. Літали літаком польської лінії «Lot». Сьома подорож в Україну була від 26 квітня до 9 травня 2007 року. Їздили на відзначення сотої річниці Івана Багряного. Ночували в помешканні Скопа. Відвідували місця, де народився Тарас Шевченко....».

Уродженка Лохвиці Ємець (Капустянська) Лідія, - яка нате́пер замешкала у США, Мерсед (Каліфонія) писала в часописі «Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату в США» у числі 333 від 14.03.2014. Рік XV (цей допис повністю також подає О.Панченко в своїй но́ій книзі: «Любити Бога і любити Батьківщину – це є найбільша чеснота. Служити Українській Церкві і Батьківщині - це є найбільший обов'язок, (Митрополит Василь Липківський). - «Немає більшої від тієї любови, як хто душу свою покладе за друзів своїх» (Ін.15,13). - По всій Україні, по всьому світу свідомі українці моляться за спокій душ спочилих новітніх ГЕРОЇВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ – НЕБЕСНУ СОТНЮ. Хочу поділитися з Вами словами, які лунають з небесного

простору, Вірного Сина Українського Народу:

*«Мамо, не плач, я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь твоєю.*

*Прийду на світанні в садок із
россою,*

А, може, дощем на поріг упаду.

Голубко, не плач.

Так судилося, Ненько.

Вже слово, матусю, не буде моїм.

*Прийду і попрошуся в сон твоїй
тихенько*

Розкажу, як мається в домі новім.

Мені колискову ангел співає

І рана смертельна уже не болить.

*Ти знаєш, матусю, й тут сумно
буває*

Душа за Тобою, рідненька щемить.

Мамочко, вибач за чорну хустину

За те, що віднині будеш сама.

Тебе я люблю. І люблю Україну,

Вона, як і Ти, була в мене одна.

Колосальні жертви кращих дітей українського народу, які своїм життям, своєю власною кров'ю окропили Волю України, щоб усі українці жили і вільній, демократичній європейській державі.

- Симон Васильович Петлюра, під час визвольних змагань, майже сто років тому сказав: «Що в боротьбі, за Незалежність України, будуть нові і нові жертви, але Незалежна Україна таки буде». - Господь Бог дав для кожного з нас таланти по нашій здібності, тож ми повинні не накопувати Дар Божий, а поповнювати скарбницю Небесного Царя. - В честь Героїв України жертвую \$1,000 (тисячу) доларів на потреби Євромайдану. Одночасно, хоч узгадати, і про свої рідних, які по своїй здібності вклали свої внески в розбудову і закріплення Державності України. - Мій тато, ОЛЕКСІЙ ЗАХАРОВИЧ КАПУСТЯНСЬКИЙ родом з Полтавщини і син священика все своє життя підтримував Визвольний Рух Української Нації. Мій довголітній чоловік, бл.п. ЯКІВ СЕМЕНОВИЧ ЄМЕЦЬ, з молодих літ був Головою СОЮЗУ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ (СВУ) на Полтавщині, український редактор, видавець, учителював, редагував газету «Вісті Лохвиччини» і літературний

додаток до неї. Автор брошури «Таємниці Кремля та ДПУ» (1942). З 1944 р. у Німеччині, перебував у таборі імені Лисенка у Ганновері. У 1950 р. емігрував до США. Відкрив видавництво «Батурич» і книгарню у Клівленді. У 1960-х рр. переїхав до Лос Анджелесу, працював у «Рідній школі» (1950–1971). Відійшов у вічність 5 листопада 2007 р. у Мерсед (Каліфорнія)...».

Українська капела бандуристів, Вашингтон, 1983 рік - Марко Фаріон, Михайло Невмержицький, Юліан Китастих, Микола Дейчаківський та інші, крайній з права маестро - Григорій Китастих, праворуч від нього - В. Мішалов.

Нова книга д-ра О. Панченка про полтавців на чужині хоча й поділена на окремі розділи, однак вона складає одне ціле, об'єднане одною темою дослідів, міркувань та глибших роздумів. Йому, як він пише, ніхто не нав'язував способу насвітлення тем чи життєписів окремих осіб, він не дотримувався якихось усталених методів, обмежившись тільки загальними напрямками свого дослідження. Такий метод, можливо, й має якісь недоліки, у першу чергу – небезпеку повторень, але його позитивна вартість полягає в тому, що О. Панченко писав про різні відтинки життя полтавців на чужині та висловлював своє бачення на ті чи інші події, в яких були заангажовані наші земляки-полтавці. Відома полтавська журналістка Ганна Дениско понад два десятки років тому наголошувала, що «.. Друга хвиля, значно чисельніша, це ті, хто мусив емігрувати на Захід після падіння Української Народної Республіки. Полтавці становили значну частину, тож багатьом нашим землякам довелося пити гірку чашу поразки до дна. Але ці люди і на чужині зробили для України величезну справу, вони створили Державний центр УНР в екзилі, вони пронесли естафету державотворення і передали наступним поколінням борців за Волю України, вони налагодили на еміграції українське книговидавництво, заснували українські школи, університети, церкви, написали чесні й високохудожні твори про свою Добу.

Будівничий Української держави і талановитий публіцист Симон Петлюра, його племінник Патріарх Мстислав, ад'ютант Головного отамана і мемуарист Олександр Доценко, герой і літописець Холодного Яру Юрій Горліс-Горський, діячі УНР Віктор Андрієвський, Борис Мартос, Валерія О'Коннор-Вілінська, Іван Липа, о.Іван Власовський - автор чотиритомного «Нарису історії Української православної церкви», Ливицькі - Марія, дружина Президента УНР в екзилі Андрія Ливицького, її син, теж Президент УНР в екзилі Микола Ливицький та донька Наталія Ливицька-Холодна, письменниця й громадська діячка яких дивовижних людей народила чи надихала на працю, творчість полтавська земля! Освічені, всебічно обдаровані, неймовірно працелюбні, вірні ідеалам «двадцять других січнів» — такими вони постають за скупими рядками словникових статей. А ось і та найчисельніша хвиля літературів-емігрантів, з котрою й автора словника зовсім юним занесло на чужину, щоб потім чорні круки з КГБ чотири десятиліття мали у Полтаві, вишкребеній до останнього «ворога народу», поживу — клювали серце тихого полтавського інтелігента... За кожним ім'ям цього словника — цілий світ ідей, мистецьких образів, добрих діянь в ім'я незалежності України і розвою української державності та культури. Іван Багряний — йому передусім мусимо завдячувати тим, що керівники західних держав зрозуміли, що українські «неповерненці» — не колаборанти, а втікачі від сталінського Гулагу, нічим не кращого, ніж гітлерівські концтабори: Юрій Клен — цей великий поет «сподобився» сидіти у полтавській в'язниці; Михайло Орест, поезія й переклади якого — перлина не лише в українській літературі, а й у світовому літературному процесі; Олег Зуєвський — таємничий сфінкс біля золотих воріт Держави слова; Леонід Полтава — поет, прозаїк, драматург, публіцист, перекладач («Україна моя ікона, до якої щодня молюсь»); великі самітники Василь Барка і Олекса Ізарський, котрі відкрили

нові можливості української прози, ще нами гаразд не усвідомлені й не освоєні; Яр Славутич — нащадок полтавського полковника Федора Жученка, вірний лицар української поезії; Володимир Старицький — дивом вцілілий пагінець старокиївсько-князівського роду; отці Демид Бурко й Микола Степаненко, котрі залишили нам чисті криниці свого поетичного й пастирського слова; Леонід Лиман, який гідно проніс через усе життя почуття «духовного аристократизму й рівноваги»; Михайло Коргун, різьбою якого мали нагоду милуватися і полтавці; Дмитро Соловей — історик, публіцист, статистик, куль турний діяч (його «Розгром Полтави» вже зайняв місце в книгозбірнях всіх справжніх полтавських інтелігентів); його донька Оксана — письменниця, перекладачка, етнограф; великий педагог Григорій Ващенко і такий же невтомний трудівник на ниві українського шкільництва й красного письменства Дмитро Нигченко та донька його Леся Богуславець; Петро Гетьманець (Волош-Василенко) — боєць і редактор підпільних видань УПА, котрий героїчно загинув у бою з польсько-більшевицьким військом; Микола Лазорський — автор романів «Кирило Розумовський», «Степова

...

Олександр Панченко

Рецепти української кухні

ЯК ПРИГОТУВАТИ РУЛЕТ ІЗ ВИШНЕЮ

Інгредієнти:

Для тіста:

500 г борошна (+ для підпили)

250 мл молока

3 ст. л. цукру

1 яйце (+ 1 для змащування рулету)

25 г живих дріжджів

80 г вершкового масла

½ ч. л. солі

Для начинки:

500 г вишень

2 ст. л. крохмалю

Спосіб приготування

Підготуйте всі інгредієнти для приготування смачного рулету із вишнями.

Для тіста розкришіть 25 г живих дріжджів у миску. Влийте невелику кількість теплого молока, перемішайте та залиште на кілька хвилин. Для тіста у велику миску всипте 500 г борошна, додайте 75 г цукру, ½ ч. л. солі та 80 г розм'якшеного вершкового масла. Вбийте 1 яйце. Влийте у миску до тіста молоко, що залишилося. Додайте дріжджову суміш на той бік миски, де немає цукру. Ретельно розмішайте тісто ложкою. А коли воно стане більш пружним, починайте вимішувати руками

до однорідності. Важливо, аби вершкове масло повністю розійшлося. Залиште тісто у мисці на 50 хвилин у теплом місці, де немає протягів.

Для начинки почистьте та покладіть у миску 500 г вишень. Якщо не маєте свіжих вишень, можна використати заморожені. Тоді попередньо розморозьте їх та злийте воду. У миску із вишнями всипте 2 ст. л. крохмалю, він всопає у себе зайву рідину. Коли тісто підніметься, підпиліть поверхню борошном та ще раз його вимішайте і трохи відбийте об стіл чи дощечку. Розкачайте тісто у широкий тонкий прямокутний пласт. Застеліть деко пергаментом та перекладіть на нього розкачане тісто.

Розподіліть вишні всією площею тіста та закрутіть у рулет. Зайве тісто по краях відріжте ножицями та загорніть краї. Покладіть рулет так, аби він був швом донизу. Залиште сформований рулет ще на 20 хвилин, аби він розстоявся. Поки увімкніть духовку розігріватися до температури 180 градусів.

Змастіть рулет жовтком. Поставте рулет на 40-45 хвилин у розігріту до 180 градусів духовку. Готовому рулету дайте остигнути 15 хвилин, а потім розрізайте.

Коледж електрифікації Дніпровського державного аграрно-економічного університету

Це сучасний заклад освіти, один з провідних закладів аграрного напрямку, з розвинутою матеріально-технічною базою і соціальною інфраструктурою, який майже століття гідно творить свою історію.

Отримати освіту студенти можуть як за денною, так і заочною формою навчання. Привабливою перспективою навчання в коледжі є можливість його продовження у закладах вищої освіти III-IV рівня акредитації за скороченими термінами та наскрізними навчальними програмами, зокрема Дніпровському державному аграрно-економічному університеті, де отримують дипломи бакалавра, магістра за скороченими термінами навчання.

ДЕ МОЖЕ ПРАЦЮВАТИ?

- в цивільних, аграрних, промислових та переробних підприємствах різних форм власності: державних, кооперативних, приватних та фермерських;
- в енергетичних кампаніях;
- в монтажних і ремонтно-обслуговуючих підприємствах.

Більше інформації на нашому сайті:

keddau.dp.ua

Контакти:

пр. Гагаріна, 95, Дніпро, 49010, Україна.

pr. Gagarina, 95, Dnipro, 49010, Ukraine.

тел./факс +38 (056) 720-92-92

e-mail: keddaeu@gmail.com,

keddaeu@ukr.net

Офіційне відділення Національної спілки письменників України на Дніпропетровщині

Ведемо творчу діяльність з 1934 року

Дніпропетровська обласна організація НСПУ

Телефонуйте:

050 340-28-27

099 733-28-44

067 775-64-98

facebook.com/nspudnipro

ela27zar@gmail.com

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

1-800-288-9949 www.meest.us

MIST MEEST
mi sm

Marketing and design by imaginestudio.com

Заснований 2005 року поштово-логістичний оператор України, ТзОВ «Торговий Дім «Міст Експрес» є одним з лідерів у сегменті доставки відправлень «до рук» Одержувача. Підприємство належить до поштово-логістичної групи «Meest Group», яка сягає своїм корінням міжнародної корпорації МІСТ (Meest Corporation Inc., Торонто, Канада).

У кожному обласному центрі України та у великих містах діють склади компанії з технологією он-лайн реєстрації усіх процесів: приймання на склад, видача на доставку чи видача відправлень клієнту на складі. Компанія обслуговує понад 100 власних підрозділів, активно розбудовує мережу агентських пунктів прийому-видачі відправлень на території України. Володіє найбільшим серед експрес-перевізників власним флотом транспорту, який нині становить понад 300 одиниць, а понад 500 одиниць транспорту виконує доставку за контрактом.

Основна продукція/послуги компанії: доставка відправлень між відділеннями («склад-склад»); доставка відправлень від Замовника «до дверей» Одержувача («від дверей до дверей»); адресна розсилка кореспонденції (рахунків, договорів, періодичних видань, POS матеріалів) у поштову скриньку чи безпосередньо «до рук» Одержувача; доставка товарів дистанційної торгівлі (інтернет-магазинів, телемагазинів, компаній, що торгують за каталогом, MLM-компаній).

